

اسناد

تحولات فرهنگی گرگان و دشت

(جلد اول)

آموزش و پرورش

(سال‌های ۱۳۵۷ - ۱۳۰۰)

به کوشش

مصطفی نوری

اشرف سرایلو

مرکز اسناد تاریخی موسسه فرهنگی میرداماد

نشر بنام

موسسه فرهنگی میراثگاه گرگان

سرشناسه: نوری، مصطفی، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور: استاد تحولات فرهنگی گرگان و دشت/ به کوشش مصطفی نوری، اشرف سرایلو.

مشخصات نشر: گرگان: موسسه فرهنگی میراثگاه، انتشارات بنام، -۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ج ۲: مصور، جدول.

شابک: دوره ۱، ۶۷۸-۶۷۹-۹۵۷۸۵-۱-۱؛ ج. اول ۲-۸-۹۵۷۸۵-۹۵۷۸۵-۶۷۸-۶۷۹

سبب: فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: ج ۱-آموزش و پرورش سالهای ۱۳۵۷ - ۱۳۰۰ ه.ش. -.

موضوع: گیلان - تاریخ

موضوع: دشت گرگان - تاریخ

موضوع: گلستان - زنان و زندگی

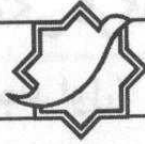
موضوع: گرگان - زندگی و فرهنگ

شناسه افزوده: سرایلو، اشرف، ۱۳۵۷ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ن ۶۵ ر / ۲۱۱۷ DSR

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۲۱۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۳۳۳۸۷

مرکز اسناد تاریخی موسسه فرهنگی میرداماد
نشر بنام

اسناد تحولات فرهنگی گرگان و دشت جلد اول
آموزش و پرورش
(سارهای ۱۳۵۷ - ۱۳۰۰ ه.ش.)

کوشش

مصطفی نوبت، اشرف سرایلو

انتشارات : بنام (روایسته به موسسه فرهنگی میرداماد)

قطع : وزیری، ۸۱۶ صفحه

سال و نوبت چاپ : چاپ اول، ۱۳۹۰

شمارگان : ۱۰۰۰

قیمت : ۳۲۰۰۰ تومان

شابک دوره : ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۸۵-۱-۱

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۸۵-۲-۸

تمامی حقوق این اثر در انحصار موسسه فرهنگی میرداماد گرگان می باشد.

توزیع:

گرگان، بلوار شهید مفتاح، موسسه فرهنگی میرداماد

تلفن: ۰۱۷ - ۳۲۴۲۶۱۹۱ - ۳

فروش اینترنتی:

www.mirdamad.org

مقدمه موسسه:

سابقه‌ی کهن تاریخی و جایگاه سرزمین جرجان و استرآباد در فرهنگ و تمدن ایران زمین، همیشه مورد توجه قرار داشته و این منطقه آوازه‌ای بلند در حوزه علم و فرهنگ و ادب در کارنامه خود دارد. فرهنگ و ادب این دیار از دیر باز حتی از زمان ایران باستان جایگاه ویژه‌ای داشته است و در حوزه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و... از سرزمین گرگان به عنوان محلی تاثیرگذار در منابع تاریخی یاد شده است. این جایگاه برجسته باعث گردید امروز انبوهی از اسناد و مدارک متعلق به این دیار در جای جای این منطقه وجود داشته باشد که برگی از کتاب تاریخ و هویت این سرزمین را آشکار می‌سازند و بر ماست که برای حفظ و نگهداری آنها کوشش کنیم.

موسسه فرهنگی میرداماد پس آنکه به همت والای روحانی اندیشمند و فرهنگ دوست حضرت آیت ا... حاج سیدکاظم نورمفیدی، نیازگذاری شد و فعالیت خود را آغاز کرد، از جمله بخش‌های کاری که برای خود در نظر گرفت، تاسیس مرکز اسناد تاریخی جرجان و استرآباد بود. چرا که جایگاه اسناد تاریخی به عنوان یکی از دسته اول‌ترین منابع تحقیقی در نزد همگان آشکار و پذیرفته است.

این مرکز در طی چند سال اخیر توانسته ده‌ها هزار برگ اسناد مربوط به گرگان و استرآباد را از طُرُق گوناگون جمع‌آوری و کار فهرست نویسی و آماده سازی آنها برای استفاده پژوهشگران را انجام دهد که البته این کاری است دائمی و هیچگاه پایان پذیر نخواهد بود.

همزمان با گردآوری و ساماندهی اسناد، تحقیق و انتشار بخشی از آنها نیز در دستور کار موسسه قرار گرفت. یکی از اولویتهای در نظر گرفته شده، بررسی اسناد مربوط به تحولات و رویدادهای فرهنگی و هنری گرگان بود.

پس از مطالعات اولیه به علت حجم بالای اسناد این حوزه، تصمیم گرفته شد این مجموعه در چند مجلد با موضوعات مختلف حوزه فرهنگ آماده سازی و منتشر گردد.

کتاب پسر رو جلد اول این مجموعه است که به تحولات آموزش و پرورش گرگان و دشت بن سائی ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷ هجری شمسی پرداخته است و بخش اندکی از هزاران ری سند این حوزه انتخاب و به صورت نمونه تنظیم و بازخوانی شد تا بتواند تصویب از شکل گیری آموزش و پرورش و مدارس جدید را به خوانندگان گرامی ارائه دهد که امید است مورد استفاده علاقمندان و پژوهشگران ارجمند قرار گیرد.

جا دارد از تلاش ارزشمند محققان گرامی بناب آقای مصطفی نوری و سرکار خانم اشرف سرایلو که با زحمات فراوان کار آماده سازی این مجموعه را به سرانجام رساندند و همچنین همکاری صمیمانه مرکز اسناد ملی ایران تشکر و افر نماییم. بدان امید که بتوانیم شرایط ادامه کار را فراهم و در آینده بخش های دیگری از تاریخ و فرهنگ این سرزمین معرفی شود.

موسسه فرهنگی میرداماد

مهرماه ۱۳۹۴

فهرست

مقدمه ← ۴۳

فصل اول: عصر گذار

۱. درخواست تغییر نام مدرسه قائمیه به احمدیه استرآباد و نیز درخواست بودجه برای این

مدرسه - ۱۳۰۰/۴/۱۳ ← ۶۴

۲. درخواست سریع در بذل توجه به مدرسه قائمیه - ۱۳۰۰/۵/۲۲ ← ۶۵

۳. چاره‌جویی در مورد رفع مسائل مالی مدرسه قائمیه - ۱۳۰۰/۶/۲۳ ← ۶۶

۴. موافقت با تغییر نام مدرسه قائمیه به مدرسه سعادت - ۱۳۰۰/۷/۲۷ ← ۶۸

۵. درخواست تخصیص یکصد تومان مدرسه به مدرسه استرآباد از عواید نواقل - ۱۳۰۰/۸/۳ ← ۶۸

۶. تلگراف امیراعظم (حکمران استرآباد) مبنی بر تخصیص ماهی ۱۰۰ تومان به مدرسه استرآباد

از عواید نواقل - ۱۳۰۰/۷/۱۶ ← ۶۹

۷. درخواست توجه و مساعدت به انجمن معارف استرآباد - ۱۳۰۰/۸/۲۱ ← ۷۰

۸. نامه شیخ محمدحسین استرآبادی به وزارت معارف و درخواست جواب مساعد-

۱۳۰۰/۸/۹ ← ۷۱

۹. درخواست از وزارت معارف جهت حمایت از هیئت طرفداران معارف در استرآباد-

۱۳۰۰/۸/۱۵ ← ۷۲

۱۰. درخواست از وزارت معارف جهت اجرای تقاضای معارف‌خواهان استرآباد - ۱۳۰۰/۸/۲۵ ← ۷۴

۱۱. درخواست مدیر مدرسه سعادت استرآباد از وزارت معارف و اوقاف جهت توجه و

مساعدت مالی به این مدرسه - ۱۳۰۰/۹/۱۳ ← ۷۵

۱۲. شکایت مدیر مدرسه سعادت استرآباد از وزارت معارف جهت بی‌توجهی و عدم مساعدت

به وضع این مدرسه - ۱۳۰۰/۹/۱۳ ← ۷۷

۸ ❖ اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۱۳. درخواست مدیر مدرسه سعادت از وزارت معارف جهت رفع بحران مالی این مدرسه و

جلوگیری از انحلال آن - ۱۳۰۰/۹/۲۰ - ۷۸

۱۴. پاسخ وزارت معارف به مدیر مدرسه سعادت در خصوص سعی در به تصویب رساندن

بودجه لازم برای مدرسه مزبور - ۱۳۰۰/۹/۲۶ - ۷۹

۱۵. درخواست بذل توجه و همکاری سایر ادارات استرآباد با مدرسه سعادت - ۱۳۰۰/۱۱/۶ - ۸۰

۱۶. مکاتبه وزارت معارف با وزارت مالیه درباره رفع مشکل اداره معارف استرآباد -

۱۳۰۰/۱۲/۲ - ۸۱

۱۷. شرح موفقیت مدرسه سعادت و اعلام افتتاح دو مدرسه در استرآباد - ۱۳۰۰/۱۲/۸ - ۸۲

۱۸. درخواست توصیه به بنابه نظریه درباره همکاری با مدرسه سعادت - ۱۳۰۰/۱/۱۴ - ۸۳

۱۹. رسید ۵۰ تومانی بابت خرید کتاب - ۱۳۰۰/۲/۱۰ - ۸۴

۲۰. استقرار مدرسه سعادت در مکان ... دارا بنفاه - ۱۳۰۰/۱/۲۵ - ۸۴

۲۱. درخواست اختصاص وجهی از عواید گمرک استرآباد به مدرسه سعادت - ۱۳۰۰/۱/۲۴ - ۸۵

۲۲. درخواست از وزارت معارف جهت تخصیص وجهی از عواید گمرکی استرآباد به مدرسه

سعادت - ۱۳۰۰/۳/۱۷ - ۸۶

۲۳. مکاتبه کفیل مالیه استرآباد به رئیس معارف آن درباره بودجه معارف - ۱۳۰۰/۱/۶ - ۸۷

۲۴. درخواست بودجه بیشتر برای معارف استرآباد - ۱۳۰۰/۱/۶/۲۱ - ۸۸

۲۵. درخواست بودجه برای تجهیزات مدرسه سعادت - ۱۳۰۰/۹/۲۹ - ۸۸

۲۶. اوامر وزارت مالیه به اداره مالیه استرآباد درباره امور مالی معارف استرآباد - ۱۳۰۰/۱/۱۰/۲۲ - ۸۹

۲۷. مکاتبه اداره معارف استرآباد با وزارت معارف درباره شهریه مدارس استرآباد -

۱۳۰۰/۱/۱۲/۸ - ۹۱

۲۸. جداول مربوط به مدارس استرآباد درباره معلمان و کتب و ... و نیز نواقص مدارس و

معارف استرآباد - ۱۳۰۲/۲/۱۲ - ۹۲

۲۹. درباره حقوق مستخدمین معارف استرآباد - ۱۳۰۲/۹/۸ - ۹۶

۳۰. نامه نماینده معارف استرآباد به حسینعلی خان و ذکر عملیات سوء او - ۱۳۰۱/۳/۱۳ - ۹۷

۳۱. تصدیق نامه پایان تحصیلات ابتدایی میرزا علی اکبر پسر حاجی یوسف از مدرسه ملی

استرآباد - ۱۳۰۳/۹/۲۰ - ۹۹

۳۲. درخواست اعطای امتیاز روزنامه جرجان از سوی علی اصغر تقی اف - ۱۳۰۳/۸/۱ - ۱۰۰

۳۳. شرح وضعیت مدارس استرآباد - ۱۳۰۳/۱۲/۲۲ - ۱۰۱

۳۴. درباره تعیین قاضی - الله خان به ریاست معارف استرآباد - ۱۳۰۴/۴/۲۳ - ۱۰۳

۳۵. شرح علت انشغال قاضی الله خان به ریاست معارف استرآباد - ۱۳۰۴/۴/۳۱ - ۱۰۴

۳۶. گزارش حکومت استرآباد درباره وضعیت مدارس استرآباد و بیان لزوم توسعه مدارس در

صحرای ترکمن - ۱۳۰۴/۸/۲۸ - ۱۰۴

۳۷. جوابیه وزارت معارف به وزارت داخله در باره لزوم ایجاد مدارس در صحرای ترکمن و

توابع استرآباد - ۱۳۰۴/۱۰/۱۶ - ۱۰۶

۳۸. انتصاب آقا سید اسمعیل به سمت مدیریت و معلمی مدرسه ۵ پیش ته - ۱۳۰۴/۹/۵ - ۱۰۷

۳۹. نامه مدیر مدرسه پهلوی گمیش ته درباره مدیریت جدید آن مدرسه - ۱۳۰۴/۱۱/۱۶ - ۱۰۸

۴۰. ابقاء آقای سید اسمعیل مدیر مدرسه گمیش ته در سمت خود - ۱۳۰۴/۱۱/۲۰ - ۱۰۸

۴۱. ابراز حمایت اسفندیاری رئیس اداره معارف استرآباد از سید اسمعیل مدیر مدرسه گمیش ته

- ۱۳۰۴/۱۱/۱۳ - ۱۱۰

۴۲. درخواست تبعیت اداره معارف بندرجز از اداره معارف استرآباد - ۱۳۰۴/۱۱/۷ - ۱۱۰

۴۳. درخواست یاور عبدالله خان از آقا سید اسمعیل برای تأسیس مدرسه امچلی -

۱۳۰۴/۱۱/۲۹ - ۱۱۱

۴۴. توضیحات درباره آمادگی ترکمن ها برای پذیرش معارف و لزوم گسترش زبان فارسی و

تأسیس مدارس در میان آنها - ۱۳۰۵/۱/۹ - ۱۱۲

۱۰. اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۴۵. درخواست از وزارت معارف جهت تأسیس مدارس در صحرای تراکمه -
۱۳۰۵/۱/۲۷ ← ۱۱۵
۴۶. درخواست تأسیس مدرسه بانوان در استرآباد - ۱۳۰۵/۱/۲۷ ← ۱۱۶
۴۷. درخواست از وزارت معارف جهت نظارت بر مدارس نظامی صحرا - ۱۳۰۵/۲/۱۸ ← ۱۱۷
۴۸. تلگراف تیپ مستقل شمال به وزارت جنگ ← ۱۱۸
۴۹. پیشنهاد رئیس معارف استرآباد در مورد نحوه صرف بودجه معارف استرآباد -
۱۳۰۵/۲/۱۸ ← ۱۱۱
۵۰. مکاتبه وزارت معارف، اداره معارف استرآباد درباره توزیع بودجه معارف آن -
۱۳۰۵/۳/۷ ← ۱۱۲
۵۱. درخواست مساعدت و همکاری از حکومت استرآباد جهت تأسیس هرچه سریع‌تر مدارس در این منطقه - ۱۳۰۵/۳/۱۰ ← ۱۲۱
۵۲. درخواست از اداره محاسبات جهت مساعدت مالی برای مدارس استرآباد و صحرا -
۱۳۰۵/۳/۹ ← ۱۲۲
۵۳. ابقاء آقاسید اسمعیل به سمت مدیریت مدرسه امچلی - ۱۳۰۵/۱/۹ ← ۱۲۳
۵۴. درباره مدیریت مدرسه امچلی - ۱۳۰۵/۳/۱۱ ← ۱۲۳
۵۵. درخواست واگذاری نمایندگی معارف ترکمن صحرا به سید اسمعیل امیر مدرسه امچلی -
۱۳۰۵/۷/۱۰ ← ۱۲۴
۵۶. خبر احتمال انتصاب سید اسمعیل به سمت مدیریت مدرسه رامیان - ۱۳۰۵/۷/۳۰ ← ۱۲۵
۵۷. پاسخ وزارت معارف به نامه آقا سید اسمعیل مدیر سابق مدرسه ملی گمش‌تپه -
۱۳۰۵/۸/۱ ← ۱۲۶
۵۸. نامه سید اسمعیل حسینی به وزارت معارف در خصوص ابقاء در سمت مدیریت خود -
۱۳۰۵/۸/۲ ← ۱۲۷

۵۹. توصیه در مورد سیداسمعیل برای کار در معارف ← ۱۲۸
۶۰. درخواست سیداسمعیل برای کار در مقام مدیریت مدرسه بندرجز ← ۱۲۸
۶۱. توضیحات اسفندیاری درباره سیداسمعیل - ۱۳۰/۸/۱۳۰۵ ← ۱۲۹
۶۲. درباره مخالفت سیداسمعیل با تصمیمات اسفندیاری - ۱۳۰/۹/۱۳۰۵ ← ۱۳۱
۶۳. درخواست سیداسمعیل از وزارت معارف جهت بازگشت به سمت مدیریت مدارس صحرا - ۱۳۰/۱۰/۱۳۰۵ ← ۱۳۲
۶۴. انتصاب آقاسیداب... به مدیریت مدرسه بش یوسفه - ۱۳۰/۱۲/۱۳۰۵ ← ۱۳۳
۶۵. درباره توسعه مدارس شهر استرآباد و توجه به محصلین بی بضاعت - ۱۳۰/۳/۱۳۰۵ ← ۱۳۴
۶۶. درباره کنترل معارف استرآباد در مدارس ترکمن صحرا و توسعه مدارس در آنجا - ۱۳۰/۳/۱۳۰۵ ← ۱۳۶
۶۷. نامه به وزارت معارف درخصوص تأمین بودجه مدارس استرآباد و صحرا - ۱۳۰/۴/۱۳۰۵ ← ۱۳۷
۶۸. تصمیماتی برای توسعه مدارس استرآباد - ۱۳۰/۴/۱۳۰۵ ← ۱۳۸
۶۹. درباره بودجه و عایدات مدرسه نادری بندرجز - ۱۳۰/۴/۱۳۰۵ ← ۱۳۹
۷۰. تنظیم مجدد بودجه سالیانه مدرسه نادری بندرجز - ۱۳۰/۴/۲۲/۱۳۰۵ ← ۱۴۱
۷۱. تأیید اجرای دستور واگذاری مدارس نظامیان به اداره معارف - ۱۳۰/۵/۴/۱۳۰۵ ← ۱۴۱
۷۲. دستور تحویل مدارس دایر شده توسط نظامیان به اداره معارف ← ۱۴۳
۷۳. درخواست واگذاری مدارس تأسیسات قشونی به اداره معارف استرآباد - ۱۳۰/۵/۱۰/۱۳۰۵ ← ۱۴۳
۷۴. نامه به وزارت معارف درخصوص چگونگی اداره مدارس تحویل گرفته از نظامیان - ۱۳۰/۵/۲۰/۱۳۰۵ ← ۱۴۴
۷۵. گزارش به وزارت معارف درخصوص تحویل مدارس نظامی صحرا از نظامیان - ۱۳۰/۵/۲۰/۱۳۰۵ ← ۱۴۵

۱۲ ❖ اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۷۶. طرح مسائلی درباره تحویل گرفتن مدارس قشونی صحرا - ۱۳۰۵/۷/۱ ← ۱۴۶
۷۷. پاسخ پرسش‌های رئیس معارف استرآباد درباره مدارس قشونی ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۷/۸ ← ۱۴۶
۷۸. معرفی میرزا فتح‌الله‌خان انتظامی برای معلمی در مدارس استرآباد - ۱۳۰۵/۵/۱۸ ← ۱۴۷
۷۹. درخواست تسریع در پرداخت اعتبار ماهیانه یک‌صد تومان برای مدرسه استرآباد - ۱۳۰۵/۵/۱۹ ← ۱۴۹
۸۰. درخواست بودجه خرید کتب و لوازم‌التحریر برای مدارس استرآباد - ۱۳۰۵/۶/۲۹ ← ۱۵۰
۸۱. درخواست بودجه مخفی برای لوازم محصلین بی‌بضاعت مدارس استرآباد - ۱۳۰۵/۶/۷ ← ۱۵۱
۸۲. درباره نظارت و کنترل مدارس ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۶/۷ ← ۱۵۳
۸۳. گزارش اسفندیاری از وضعیت مدارس ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۶/۱۰ ← ۱۵۵
۸۴. درباره تحویل مدارس ترکمن صحرا به اینان. معارف استرآباد - ۱۳۰۵/۷/۲ ← ۱۵۶
۸۵. مکاتبه وزارت معارف با وزارت جنگ دربار کنترل و نظارت معارف استرآباد بر مدارس ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۷/۱۷ ← ۱۵۷
۸۶. درخواست انتخاب یک نفر منشی برای حوزه معارف استرآباد - ۱۳۰۵/۶/۱۰ ← ۱۵۷
۸۷. پیشنهاد تأسیس مدرسه در رامیان - ۱۳۰۵/۶/۱۷ ← ۱۶۰
۸۸. پیشنهاد اسفندیاری مبنی بر کنترل غیرمستقیم بر مدارس ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۷/۱۷ ← ۱۶۰
۸۹. درخواست اعزام معلمین لایق برای مدرسه دولتی استرآباد - ۱۳۰۵/۶/۲۱ ← ۱۶۱
۹۰. درخواست تعیین تکلیف مدرسه روس بندرجز - ۱۳۰۵/۶/۲۱ ← ۱۶۲
۹۱. توجه به ایجاد مدارس در صحرای ترکمن و جلوگیری از مخالفین - ۱۳۰۵/۷/۱۴ ← ۱۶۳
۹۲. قبول درخواست تراکمه در مورد تأسیس مدارس بیشتر در ترکمن صحرا ← ۱۶۴
۹۳. درخواست اهالی استرآباد از وزارت معارف در خصوص تجهیز مدارس ملی استرآباد به ویژه مدرسه سپهر - ۱۳۰۵/۷/۲۰ ← ۱۶۵

۹۴. درخواست تخصیص دویست تومان از بودجه معارف استرآباد برای مدرسه

جدیدالتأسیس سپهر ← ۱۶۶

۹۵. مخالفت وزارت معارف و اوقاف با کمک مالی به مدرسه ملی سپهر - آبان ۱۳۰۵ ← ۱۶۷

۹۶. گزارش اسدالله اسفندیاری از پیشرفت محصلین ترکمن - ۱۳۰۵/۷/۲۵ ← ۱۶۸

۹۷. نامه به وزارت داخله و تأکید بر حمایت وزارت معارف از مدارس گمش‌تپه -

۱۳۰۵/۷/۲۶ ← ۱۶۹

۹۸. نامه به وزارت معارف و تکذیب مقاله انحلال مدارس ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۷/۲۷ ← ۱۶۹

۹۹. اعلام افتتاح مدرسه سرخ‌کلاته به وزارت معارف - ۱۳۰۵/۷/۲۸ ← ۱۷۱

۱۰۰. تقدیر از تصمیم اجبای بودن تحصیل در ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۸/۱ ← ۱۷۲

۱۰۱. پیشنهاد پرداخت انعام به کارکنان مدارس ترکمن صحرا - ۱۳۰۵/۸/۵ ← ۱۷۳

۱۰۲. درخواست معلمین مدرسه سعادت منیر افزایش حقوق آنها - ۱۳۰۵/۸/۱۲ ← ۱۷۳

۱۰۳. درخواست از وزارت معارف جهت نظارت بر پروگرام مدارس ملی صحرا -

۱۳۰۵/۸/۱۲ ← ۱۷۵

۱۰۴. اعتراض اهالی بندرجز به مدیر جدید مدرسه آنجا - ۱۳۰۵/۸/۲۶ ← ۱۷۶

۱۰۵. شکایت اهالی بندرجز از عملکرد مدیر جدید مدرسه آنجا می‌را محسن‌خان قدر -

۱۳۰۵/۸/۳۰ ← ۱۷۶

۱۰۶. حمایت اسفندیاری از مدیر جدید مدرسه بندرجز - ۱۳۰۵/۸/۲۹ ← ۱۷۷

۱۰۷. درخواست اعتبار از وزارت معارف برای ساختمان مدارس جدید - ۱۳۰۵/۸/۲۶ ← ۱۷۸

۱۰۸. درخواست توسعه معارف استرآباد ← ۱۷۹

۱۰۹. گزارش رئیس معارف بندرجز از بازدید مدرسه آنجا - ۱۳۰۵/۹/۲ ← ۱۸۰

۱۱۰. شکایت حکومت استرآباد از عملکرد اسفندیاری رئیس معارف آنجا - ۱۳۰۲/۹/۳ ← ۱۸۱

۱۴. اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۱۱۱. گزارش به وزارت معارف در خصوص وضعیت مدارس جدیدالتأسیس استرآباد -

۱۳۰۵/۹/۸ ← ۱۸۲

۱۱۲. تقاضای اهالی گمیش تپه برای ایجاد مدرسه دخترانه - ۱۳۰۵/۹/۱۴ ← ۱۸۳

۱۱۳. نامه به وزارت معارف و اطلاع رسانی درخصوص حرکت به سمت داز و دوگونچی و

گنبد قابوس برای افتتاح مدارس جدید - ۱۳۰۵/۹/۱۴ ← ۱۸۴

۱۱۴. نامه به وزارت معارف درخصوص عدم پذیرش اطفال با بضاعت در مدارس دولتی

استرآباد - ۱۳۰۵/۹/۲۱ ← ۱۸۵

۱۱۵. افتتاح مدرسه دوشیزگان در استرآباد و ابراز مخالفت برخی با آن -

۱۳۰۵/۹/۲۶ ← ۱۸۶

۱۱۶. نامه به وزارت معارف درخصوص رسیدگی به وضعیت مدارس بندرجز -

۱۳۰۵/۱۰/۳ ← ۱۸۷

۱۱۷. نامه به وزارت معارف درخصوص تأسیس مدارس دولتی در ترکمن صحرا -

۱۳۰۵/۱۱/۳ ← ۱۸۷

۱۱۸. اعلام افتتاح مدرسه دولتی در شاهکوه به وزارت معارف - ۱۳۰۵/۱۱/۱۱ ← ۱۸۹

۱۱۹. گزارش اسفندیاری از مدرسه دولتی نوکنده به وزارت معارف - ۱۳۰۵/۱۱/۱۱ ← ۱۸۹

۱۲۰. درخواست از وزارت معارف جهت اعزام معلمین لایق و منطبق بر رای اداره معارف

استرآباد - ۱۳۰۵/۱۱/۳ ← ۱۹۰

۱۲۱. خبر افتتاح مدرسه در علی آباد کول - ۱۳۰۵/۱۱/۳ ← ۱۹۲

۱۲۲. گزارش اسفندیاری درباره مدرسه کرمحله (کردکوی) - ۱۳۰۵/۱۱/۳ ← ۱۹۲

۱۲۳. گزارش اسفندیاری درباره تأسیس مدارس در بش یوسقه - ۱۳۰۵/۱۱/۳ ← ۱۹۳

۱۲۴. گزارش اسفندیاری درباره عدم موفقیت ایجاد مدرسه در صحرای ترکمن -

۱۳۰۵/۱۱/۳ ← ۱۹۴

۱۲۵. مصالحه‌نامه و مبادیه نامه عمارت مدرسه گمیش تپه ← ۱۹۵

۱۲۶. مصالحه نامه یک عمارت برای مدرسه دخترانه استرآباد ← ۱۹۷

۱۲۷. گزارش اسفندیاری به وزارت معارف درباره خرید زمین برای مدرسه باتوان -

۱۹۸ ← ۱۳۰۵/۱۲/۱۸

۱۲۸. توضیحات درباره لزوم تجدید تنظیم قبالة زمین مدرسه دولتی گمیش تپه -

۱۹۹ ← ۱۳۰۵/۱۲/۱۸

۱۲۹. درخواست تسع در امر ساختمان مدارس جدیدالتأسیس استرآباد - ۱۳۰۶ ← ۲۰۰

۱۳۰. درخواست نشی - پیشخدمت و فراش برای اداره معارف استرآباد - ۱۳۰۵/۱۱/۶ ← ۲۰۱

۱۳۲. توضیحات محمد دوند کیل - من‌ها در مورد لزوم گسترش مدارس در میان آنها -

۲۰۲ ← ۱۳۰۵/۱۱/۲۵

۱۳۳. توضیحات اسفندیاری درباره مدرسه باتوان استرآباد - ۱۳۰۵/۱۱/۳۰ ← ۲۰۴

۱۳۴. گزارش به وزارت معارف درخصوص تأسیس مدرسه در گنبد قابوس - ۱۳۰۵/۱۲/۴ ← ۲۰۴

۱۳۵. درخواست از وزارت معارف جهت تأسیس شعبه جدید مدرسه در شهر استرآباد و دشت

گرگان - ۱۳۰۵/۱۲/۴ ← ۲۰۵

۱۳۶. تقدیر از حاج شیخ محمدحسین در مجلس دومین سالگرد ترحم به ابر - ۱۳۰۶ ← ۲۰۶

۱۳۷. قدردانی محمدآخوند نماینده مجلس از زحمات رئیس معارف - جهت تأسیس مدارس

صحرا - ۱۳۰۵/۱۲/۱۵ ← ۲۰۷

۱۳۸. درباره بودجه معارف بندرجز - ۱۳۰۵/۱۲/۱۴ ← ۲۰۸

۱۳۹. گزارش اسفندیاری رئیس معارف استرآباد از روند ازدیاد محصلین در استرآباد -

۲۰۹ ← ۱۳۰۵/۱۲/۱۶

۱۴۰. درخواست اسفندیاری مبنی بر تخصیص سه هزار تومان برای ساختمان مدرسه متوسطه

ذکور استرآباد - ۱۳۰۵/۱۲/۲۲ ← ۲۱۰

۱۴۱. توضیحات درباره بودجه ۱۳۰۶ مدارس جدیدالتأسیس استرآباد - ۱۳۰۵/۱۲/۲۲ ➔ ۲۱۱

۱۴۲. درخواست بودجه و مدیر برای مدرسه بندرجز - ۱۳۰۵/۱۲/۳۰ ➔ ۲۱۵

۱۴۴. اعتراض رؤسای جعفریای به تسلط اداره معارف استرآباد بر مدارس خود ساخته آنها ➔ ۲۱۶

۱۴۵. صورت کارکنان مدارس حوزه معارف استرآباد و میزان حقوق ماهیانه آنها و تاریخ شروع

به خدمت آنان و احصائیه مدارس مذکوره مطابق اسفندماه ۱۳۰۵ ➔ ۲۱۸

فصل دوم: سال‌های ۱۳۲۰-۱۳۰۶

۱۴۶. پیشنهاد اعضاء و مستخدمین جزء اداره معارف و اوقاف مرکزی استرآباد راجع به سنه

۱۳۰۶ ➔ ۲۲۶

۱۴۷. درباره عایدات عوارض معارفی سال ۱۳۰۴ مدرسه نادری بندرجز - ۱۳۰۶/۱/۱۴ ➔ ۲۲۶

۱۴۸. درخواست برقرار نمودن ثابت برای مدرسه نادری بندرجز - ۱۳۰۶/۳/۱۴ ➔ ۲۲۷

۱۴۹. درخواست حقوق و قضااء مدرسه نادری بندرجز - ۱۳۰۶/۴/۱۱ ➔ ۲۲۸

۱۵۰. شرح عایدات و بودجه مدرسه نادری در سال ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ - ۱۳۰۶/۵/۲۵ ➔ ۲۲۹

۱۵۱. درخواست هشتصد تومان بودجه برای تعمیر مدرسه بندرجز - ۱۳۰۶/۹/۱۱ ➔ ۲۳۰

۱۵۲. ابلاغ میزان عایدات معارف بندرجز - ۱۳۰۶/۱۱/۳۰ ➔ ۲۳۳

۱۵۳. درخواست اسفندیاری درباره استخدام یک معلم جدید و اوردادی و تأمین بودجه مربوط

به آن - ۱۳۰۶/۲/۱۷ ➔ ۲۳۳

۱۵۴. صورت بودجه مدرسه دولتی سعادت استرآباد موافق بودجه مصوبه ۱۳۰۶ ➔ ۲۳۴

۱۵۵. توضیحات اسفندیاری درباره تثبیت شرایط خود و معارف در استرآباد - چهارم خرداد

۱۳۰۶ ➔ ۲۳۵

۱۵۶. شرح بودجه سال ۱۳۰۶ مدارس جدیدالتأسیس استرآباد - ۱۳۰۶/۷/۱۶ ➔ ۲۳۷

۱۵۷. توضیحاتی درباره نحوه توزیع بودجه ۱۳۰۶ اداره معارف استرآباد - ۱۳۰۶/۸/۱۷ ➔ ۲۴۰

۱۵۸. استخدام پورناصر در مدرسه دولتی متوسطه استرآباد - ۱۳۰۶/۷/۲۶ ➔ ۲۴۰

۱۵۹. انتقال کریم پورناصر به مدرسه دولتی متوسطه - ۱۳۰۶/۷/۱ ← ۲۴۳

۱۶۰. موافقت با تقاضای استخدام کریم خان پورناصر به سمت معلمی مدرسه دولتی گنبد -

۱۳۰۶/۸/۱۱ ← ۲۴۴

۱۶۱. صورت بودجه مدارس جدید التأسيس استرآباد ← ۲۴۵

۱۶۲. درخواست از وزارت مالیه استرآباد جهت جلوگیری از جمع‌آوری عوارض مال التجاره‌ها

برای معارف - ۱۳۰۶/۷/۱۸ ← ۲۴۶

۱۶۳. توضیحاتی جهت اختصاص بودجه برای مدارس ترکمن‌ها و جلوگیری از جمع‌آوری

عواید غیرقانونی - ۱۳۰۶/۱۰/۱۱ ← ۲۴۷

۱۶۴. گزارش وجوه پرداختی اهالی گمش‌تپه و خواجه‌نفس برای مدارس و بلدیه -

۱۳۰۶/۱۲/۳ ← ۲۴۹

۱۶۵. توضیحاتی درباره وضعیت مدارس استرآباد و تأسیس مدرسه در لیوان هشتیکه -

۱۳۰۶/۱۰/۶ ← ۲۵۰

۱۶۶. دستور ساختمان مدرسه در لیوان هشتیکه - ۱۳۰۶/۱۰/۲۳ ← ۲۵۲

۱۶۷. درخواست پرداخت قیمت تمام ملک خریداری شده برای مدرسه قریه لیوان و صدور

حکم معلمی آقای یعقوب‌زاده معلم این مدرسه - ۱۳۰۷/۳/۱۵ ← ۲۵۳

۱۶۸. درخواست صدور اجازه اعتبار برای پرداخت بقیه قیمت ملک خریداری شده برای

مدرسه قریه لیوان هشتیکه - ۱۳۰۷/۴/۲۰ ← ۲۵۴

۱۶۹. تذکر بودجه‌ای مربوط به لیوان هشتیکه از سوی وزارت معارف به رئیس محاسبات ۲۵۴

۱۷۰. درخواست اعتبار برای ساختمان مدارس استرآباد و تکمیل اثاثیه آن - ۱۳۰۹/۱۱/۱۶ ← ۲۵۵

۱۷۱. درباره مسائل مدارس ترکمن صحرا و بودجه مورد نیاز برای آنها - ۱۳۰۶/۱۲/۱۱ ← ۲۵۷

۱۷۲. درباره صرف بودجه معارف ۱۳۰۶ استرآباد و درخواست باقی‌مانده آن - ۱۳۰۷/۲/۲۶ ← ۲۵۹

۱۷۳. درخواست صدور حوالی باقیمانده بودجه معارف ۱۳۰۶ استرآباد - ۱۳۰۷/۲/۲۹ ← ۲۶۰

۱۷۴. پیشنهاد جایگزینی ستوده به جای دیپاتیان مدیر مدرسه کردمحل - ۱۳۰۷/۵/۱۱ ➔ ۲۶۲
۱۷۵. درخواست توجه به معارف ترکمن صحرا و ممانعت از مهاجرت محصلین دوره متوسطه به ترکمنستان برای تحصیل - ۱۳۰۷/۶/۱۴ ➔ ۲۶۳
۱۷۶. لزوم تأسیس مدرسه متوسطه در ترکمن صحرا برای جلوگیری از رفتن محصلین ترکمن به ترکمنستان و ترکیه - ۱۳۰۷/۷/۷ ➔ ۲۶۳
۱۷۷. لزوم تأسیس کلاس‌های متوسطه در ترکمن صحرا - ۱۳۰۷/۷/۲۹ ➔ ۲۶۴
۱۷۸. گزارش جشن فارغ‌التحصیلی محصلین پایه ۶ توسط حکومت استرآباد - ۱۳۰۷/۹/۱ ➔ ۲۶۵
۱۷۹. حکم انتصاب رهبر سمت نمایندگی معارف استرآباد ➔ ۲۶۶
۱۸۰. درباره تهیه لوازم برای محصل ترکمن - ۱۳۰۷/۱۲/۲۹ ➔ ۲۶۸
۱۸۱. مخارج ماهیانه چهار نفر محصل استرآبادی ➔ ۳۸۱
۱۸۲. میزان بودجه تصویب شده برای ترانس اطلاع تراکم - ۱۳۰۷/۱۱/۴ ➔ ۲۶۹
۱۸۳. توضیحات راجع به کافی بودن معلمین با کفایت برای دوره ابتدائی در استرآباد - ۱۳۰۸/۱/۱۴ ➔ ۲۷۰
۱۸۴. فهرست اسامی داوطلبین استخدام در معارف استرآباد - ۱۳۰۸/۱/۱۰ ➔ ۲۷۱
۱۸۵. توضیحات درباره محصلینی که غیرقانونی برای تحصیل به خارج می‌روند ۱۳۰۸/۳/۱۳ ➔ ۲۷۳
۱۸۶. توضیحات راجع به تذکره‌های سه نفر محصلی که به ترکیه رفته‌اند ۱۳۰۸/۷/۱۲ ➔ ۲۷۴
۱۸۷. راجع به پنج نفر محصل ترکمن که برای تحصیل به ترکیه رفته‌اند ۱۳۰۸/۴/۲۵ ➔ ۲۷۴
۱۸۸. احصائیه مدارس و مکاتب و شاگردان استرآباد از ۱۵ خرداد ۱۳۰۷ تا ۱۵ خرداد ۱۳۰۸ ➔ ۲۷۵
۱۸۹. نامه مدرس استرآبادی به وزارت معارف و درخواست پرداخت حقوق دوره مرخصی - ۱۳۰۸/۴/۴ ➔ ۲۷۷
۱۹۰. رد درخواست سیداحمد مدرس در مورد پرداخت حقوق معوقه‌اش - ۱۳۰۸/۶/۲ ➔ ۲۷۸

۱۹۱. گزارش خرداد ۱۳۰۸ تقی رهبر از معارف استرآباد - ۱۳۰۸/۵/۵ ➔ ۲۷۹
۱۹۲. درخواستهای اداره معارف استرآباد درباره مدرسه بانوان گمش‌تپه - ۱۳۰۸/۴/۱۹ ➔ ۲۸۲
۱۹۳. پیشنهاد انتخاب شاهزاده ابوالخیر میرزا حشمت‌پور به سمت مدیریت مدرسه پهلوی گمش‌تپه - ۱۳۰۸/۴/۲۹ ➔ ۲۸۳
۱۹۴. توضیحات درباره وضعیت مدارس استرآباد - ۱۳۰۸/۵/۲۹ ➔ ۲۸۴
۱۹۵. درخواست صدور حواله شش هزار تومان اعتبار برای ساختمان پنج مدرسه در ترکمن صحرا - ۱۳۰۸/۵/۸ ➔ ۲۸۸
۱۹۶. مکاتبه اداره محاسبات کل وزارت مالیه با وزارت معارف درباره ساختمان پنج مدرسه در ترکمن صحرا - ۱۳۰۸/۵/۵ ➔ ۲۸۹
۱۹۷. توضیحات امتحانات نهایی ابتدایی زکوری مدارس استرآباد - ۱۳۰۸/۵/۱۶ ➔ ۲۸۹
۱۹۸. گزارش امتحان مدرسه دخترانه استرآباد - ۱۳۰۸/۵/۱۶ ➔ ۲۹۳
۱۹۹. درخواست تشویق معلمان حاضر در مدارس صحرا در ایام تابستان - ۱۳۰۸/۷/۱۰ ➔ ۲۹۴
۲۰۰. عریضه عباسی یکی از معلمان ترکمن صحرا دربار معارف معوقه‌اش - ۱۳۰۸/۱۱/۱ ➔ ۲۹۶
۲۰۱. خبر انتخاب تویسرکانی به سمت نمایندگی معارف و مدیر مدرسه متوسطه استرآباد - ۱۳۰۸/۱۱/۵ ➔ ۲۹۶
۲۰۲. گزارش نیمه اول بهمن ۱۳۰۸ درباره عملکرد و رفتار معلمان رشته متوسطه استرآباد - ۱۳۰۸/۱۱/۱۷ ➔ ۲۹۷
۲۰۳. درخواست رسیدگی به اختلالات ایجاد شده در امور معارفی استرآباد - ۱۳۰۸/۱۲/۱ ➔ ۳۰۱
۲۰۴. نکاتی درباره معلمان و اعضاء مدارس استرآباد و نیز بودجه پیشنهادی ۱۳۰۹ معارف استرآباد. - ۱۳۰۸/۱۲/۶ ➔ ۳۰۲
۲۰۵. بودجه پرسنلی دارالتربیه محصلین استرآبادی - ۱۳۰۸/۱۲/۱۳ ➔ ۳۰۵

۲۰۶. درخواست فرساد مفتش معارف استرآباد درباره توجه به عرایض دو تن از محصلین

مدرسه پهلوی گمیش‌تپه برای ادامه تحصیل در تهران - ۱۳۰۸/۱۲/۱۶ ← ۳۰۶

۲۰۷. عریضه دو تن از محصلین مدرسه گمیش‌تپه که از گروه اعزامی به تهران بازمانده‌اند -

۱۳۰۸/۱/۲۹ ← ۳۰۷

۲۰۸. درخواست اقلیمه تاپش برای صدور تصدیق ششم ابتدایی - ۱۳۰۸/۱۲/۲۴ ← ۳۰۷

۲۰۹. درخواست از اداره معارف استرآباد جهت استفاده از سه تن از داوطلبین معلمی -

۱۳۰۸/۴/۲۴ ← ۳۰۸

۲۱۰. درخواست تأسیس مدرسه در قریه بالاجاده سدن‌رستاق - ۱۳۰۸/۱۲/۲۷ ← ۳۰۹

۲۱۱. درخواست تخصصی دبیران برای تأسیس مدرسه در گلوگاه - ۱۳۰۹/۱/۲۱ ← ۳۱۰

۲۱۲. درخواست اعزام شش نفر از فارغ‌التحصیلان مدرسه گمیش‌تپه به تهران برای ادامه

تحصیل - ۱۳۰۹/۳/۲۷ ← ۳۱۱

۲۱۳. درخواست تعطیل کردن مدارس ترکمن صحرا در ایام تابستان - ۱۳۰۹/۴/۱ ← ۳۱۲

۲۱۴. گزارش امتحانات آخر سال مدارس استرآباد و ترکمن صحرا - ۱۳۰۹/۴/۳ ← ۳۱۴

۲۱۵. تشویش اولیای محصلین اعزام شده به تهران - ۱۳۰۹/۲/۱۱ ← ۳۱۶

۲۱۶. توضیحاتی درباره مسائل مدارس تراکمه - ۱۳۰۹/۵/۶ ← ۳۱۷

۲۱۷. مضروب شدن حبیب‌الله خان مدیر مدرسه دولتی کردمحل - ۱۳۰۹/۵/۱۱ ← ۳۲۰

۲۱۸. شرح علت مضروب شدن آقا حبیب‌الله خان مدیر و معلم مدرسه کردمحل -

۱۳۰۹/۵/۷ ← ۳۲۱

۲۱۹. انتقال میرزا حبیب‌الله خان به سرخونکلاته و جایگزینی میرزا یحیی خان ادیب به جای او

۱۳۰۹/۶/۲۲ ← ۳۲۳

۲۲۰. کسب اجازه برای صدور تصدیق‌نامه برای سیدتقی هاشمی - ۱۳۰۹/۶/۱۶ ← ۳۲۴

۲۲۱. وزارت معارف صدور تصدیق‌نامه برای هاشمی را موکول به امتحان مجدد از او می‌داند
- ۱۳۰۹/۶/۳۱ ← ۳۲۵
۲۲۲. گزارش طاهری مفتش اداره معارف استرآباد از بازدید مدرسه روس‌ها در بندرجز ← ۳۲۶
۲۲۳. گزارش طاهری از وضعیت مدرسه روس‌ها در بندرجز و تدریس زبان فارسی در آنجا -
۱۳۰۹/۱۲/۱۴ ← ۳۲۹
۲۲۴. تقاضای همکاری اداره مالیه بندرجز برای رسیدگی به مدرسه دولتی به منظور جلب
اطفال شهر و نرفت آنها به مدرسه روس‌ها - ۱۳۰۹/۱۱/۲۷ ← ۳۳۰
۲۲۵. درخواست وجه به مدرسه دولتی بندرجز برای جلب اطفال این شهر به مدرسه مزبوره -
۱۳۰۹/۱۲/۱۱ ← ۳۳۲
۲۲۶. درخواست تسریع در تأدیه مخارج مسافرت صفائی معلم مدرسه متوسطه استرآباد -
۱۳۱۰/۱۲/۲۱ ← ۳۳۴
۲۲۷. شرحی درباره انعکاس بسته شدن مدرسه موروی در بندرجز - ۱۳۱۰/۱/۲۵ ← ۳۳۵
۲۲۸. درخواست مخارج سفر یکی از معلمین اتسالا - تنه از طهران به گمش‌تپه -
۱۳۱۰/۲/۳۰ ← ۳۳۵
۲۲۹. موافقت با تعیین مستوفی به سمت معلمی مدرسه دولتی بش‌رسته - ۱۳۱۰/۶/۲۳ ← ۳۳۶
۲۳۰. درخواست از وزارت معارف جهت ارسال مخارج سفر یکی از معلمان - دید کلاس اول
- ۱۳۱۰/۷/۲۱ ← ۳۳۷
۲۳۱. مأموریت دادن به اخوی برای رساندن محصلین دارالتربیه عشایری ترکمن به محل
خودشان - ۱۳۱۰/۳/۳ ← ۳۳۸
۲۳۲. درباره تغییر مکان دارالتربیه عشایر - ۱۳۱۰/۴/۹ ← ۳۳۹
۲۳۳. نامه به ریاست تقشیش کل در خصوص انتخاب منزل عبدالله‌خان جهت اجاره برای
دارالتربیه - ۱۳۱۰/۴/۱۷ ← ۳۴۰

۲۳۴. درخواست از اداره محاسبات جهت توجه به مستخدمین دارالتربیه - ۱۰/۸/۳۴۱
۲۳۵. درباره مسائل مالی مربوط به مستخدمین دارالتربیه در ایام تابستان - ۱۳۱۰/۸/۱۲ ۳۴۲
۲۳۶. اعلام موافقت با استخدام یک نفر شاگرد آشپز جهت دارالتربیه - ۱۳۱۰/۹/۸ ۳۴۲
۲۳۷. درخواست از اداره محاسبات جهت رسیدگی به مخارج یومیه محصلین استرآبادی و
اعضاء دارالتربیه - ۱۰/۹/۱۸ ۳۴۳
۲۳۸. قرارداد استخدام میرزا حسن سعدی نژاد در سمت معلمی مدرسه دولتی خواجه نفیس -
۱۱/۲/۱۷ ۳۴۴
۲۳۹. توضیح های اجرایی در تیر از محصلین فارغ التحصیل گمشده - ۱۳۱۰/۳/۱۹ ۳۴۶
۲۴۰. حکم استخدام یمنی به سمت معلمی مدرسه متوسطه استرآباد - ۱۰/۷/۱۷ ۳۴۷
۲۴۱. درخواست افتتاح کلاس چهارم متوسطه از سوی محصلین استرآبادی - ۱۳۱۰/۷/۲۴ ۳۴۸
۲۴۲. اعتراض قونسولگری شوروی مقيم استرآباد به تعطیلی مدرسه شوروی در آن منطقه -
۱۳۱۰/۷/۲۵ ۳۴۹
۲۴۳. نامه حکومت استرآباد به قونسولگری شوروی مقيم استرآباد در خصوص عدم دستور
دولت ایران برای افتتاح مدرسه شوروی در آن منطقه ۳۵۰
۲۴۴. نامه حکومت استرآباد به وزارت داخله مبنی بر تعطیلی مدرسه شوروی به دلیل عدم
رعایت مقررات وزارت معارف - ۱۳۱۰/۷/۲۸ ۳۵۲
۲۴۵. نامه وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه به وزارت داخله در خصوص اجازه
افتتاح مدرسه شوروی در استرآباد - ۱۳۱۰/۸/۴ ۳۵۳
۲۴۶. گزارش شوقی مدیر مدرسه پهلوی از چگونگی روند تحولات آن نواحی به هیئت تفتیش
- ۱۳۱۰/۱۰/۱۴ ۳۵۴
۲۴۷. گزارش کفیل مدرسه سعادت از روند تحولات استرآباد به هیئت تفتیشیه کل مملکتی -
۱۳۱۰/۱۰/۱۵ ۳۵۵

۲۴۸. گزارش اجتماعی اقتصادی مدیر مدرسه دولتی بش‌یوسفه به رئیس معارف استرآباد -

۱۳۱۰/۱۱/۲ ← ۳۵۶

۲۴۹. گزارش هیئت تفتیشیه کل مملکتی از نیمه اول بهمن ۱۳۱۰ - ۱۷ بهمن ۱۳۱۰ ← ۳۵۷

۲۵۰. گزارش رهبر از اوضاع اجتماعی - ۱۳۱۰/۱۱/۱۹ ← ۳۵۸

۲۵۱. درخواست اعزام دکتر و ایجاد داروخانه در صحرای ترکمن - ۱۳۱۱/۱/۱۴ ← ۳۶۰

۲۵۲. نامه رزات معارف به وزارت داخله در مورد تقاضای تراکمه درباره بهداشت و معارف

- ۱۳۱۱/۱/۱۸ ← ۳۶۱

۲۵۳. تهیه و ارسال احصایه مدارس و حوزه علوم دینی استرآباد برای وزارت معارف -

۱۳۱۱/۴/۳۰ ← ۳۶۲

۲۵۴. گزارش صفائی مدیر مدرسه دولتی کفشگیری از جریان امور نیمه اول شهریور ۱۳۱۱ -

۱۳۱۱/۶/۳۱ ← ۳۶۶

۲۵۵. درخواست از وزیر عدلیه جهت رسیدگی به وضعیت رئیس معارف استرآباد و صحرا -

۱۳۱۱/۷/۲۴ ← ۳۶۸

۲۵۶. تغییر نام منطقه ترکمن صحرا به دشت گرگان - ۱۳۱۲/۱/۱۴ ← ۳۶۹

۲۵۷. درباره مسائل استخدامی معارف گرگان - ۱۳۱۲/۲/۱۲ ← ۳۷۱

۲۵۸. درخواست شغل از سوی خانم عزیزپور در مدرسه دخترانه گرگان - ۱۳۱۲/۷/۲۶ ← ۳۷۱

۲۵۹. درخواست استخدام اتارکی معلم سابق مدرسه دولتی حاجیلر - ۱۳۱۲/۸/۲۹ ← ۳۷۱

۲۶۰. راپورت وضعیت مدارس - ۱۷ آذر ۱۳۱۲ ← ۳۷۲

۲۶۱. درخواست رسیدگی به مدرسه یلقی و افتتاح دو مدرسه در دوچی و سلاخ -

۱۳۱۲/۱۰/۴ ← ۳۷۴

۲۶۲. درخواست اهالی گمش‌تپه و گنبدقابوس در مورد ایجاد مدرسه بانوان - ۱۳۱۲/۱۰/۳ ← ۳۷۵

۲۶۳. درخواست رسیدگی به ساختمان مدارس ترکمن صحرا و تخصیص بودجه لازم برای این

منظور - ۱۳۱۲/۱۰/۶ - ۳۷۶

۲۶۴. درخواست معلم شرعی بومی برای مدارس مراوه و پیشکمر - ۱۳۱۲/۱۰/۱۱ - ۳۷۷

۲۶۵. درباره تخصیص بودجه برای رسیدگی به مدارس ترکمن صحرا - ۱۲/۱۰/۱۹ - ۳۷۹

۲۶۶. گزارش اداره معارف گرگان به وزارت معارف درباره وضعیت دارالتربیه -

۱۲/۱۰/۲۵ - ۳۷۹

۲۶۷. درخواست افزایش کلاس‌های مدارس گنبدقابوس و پهلوی دژ - ۱۳۱۲/۱۰/۳۰ - ۳۸۱

۲۶۸. تقاضای افزایش کلاس‌های مدرسه دولتی داز - ۱۳۱۲/۱۱/۱۴ - ۳۸۲

۲۶۹. درخواست از اداره معارف جهت تغییر سمت یکی از محاسب معارف گرگان -

۱۳۱۲/۱۱/۱۷ - ۳۸۳

۲۷۰. درخواست ایجاد مدرسه در فغان آباد - ۱۳۱۲/۱۱/۲۱ - ۳۸۴

۲۷۱. تذکر نواقص مدارس دشت گرگان - ۱۳۱۲/۱۱/۲۱ - ۳۸۶

۲۷۲. فهرست مکاتب گرگان و دشت - ۳۸۷

۲۷۳. فهرست اسامی معلمینی که نام آنها در ریز بودجه اسامی معارف، گرگان قید نشده است.

۱۲/۱۲/۱۲ - ۳۸۸

۲۷۴. گزارش میهمان‌دوست درباره وضعیت و عملکرد دارالتربیه و وضع معلمان ترکمن -

۱۳۱۲/۱۲/۲۳ - ۳۹۰

۲۷۵. گزارش معاینه محصلین دارالتربیه تراکمه - ۱۳۱۲/۷/۲۶ - ۳۹۴

۲۷۶. تقاضا در مورد سه محصل ترکمن که منع تحصیل شده بودند برای ادامه تحصیل -

۱۳۱۲/۱۱/۲۲ - ۳۹۶

۲۷۷. درخواست توجه به عدم کفاف بودجه ایاب و ذهاب محصلین دارالترتیه -

۱۳۱۳/۶/۱ ← ۳۹۷

۲۷۸. تغییر اسامی چهار باب از دبستان‌های گرگان - ۱۳۱۳/۱/۲۲ ← ۳۹۸

۲۷۹. درخواست صدور اجازه برای محصلین جهت مراجعه به انستیتوی قشون و معاینه

سلامتی‌شان - ۱۳۱۳/۱/۲۶ ← ۳۹۹

۲۸۰. دستور اعلام اسامی شاگردان فراری برخی دبستان‌های دشت گرگان - ۱۳۱۳/۲/۳ ← ۳۹۹

۲۸۱. عدم موافقت وزارت جنگ با همکاری اداره صحت قشون جهت معاینه محصلین -

۱۳۱۳/۲/۲۵ ← ۴۰۰

۲۸۲. درخواست از وزارت مارت جهت اعزام مهندس ناظر برای ساختمان عمارت هنرستان

شاهپور» دارالترتیه بندر شادان - ۱۳۱۳/۲/۲۹ ← ۴۰۱

۲۸۳. گزارش رئیس معارف گرگان درباره مدرسه نازجی و مدیر آن - ۱۳۱۳/۲/۱۷ ← ۴۰۲

۲۸۴. توضیحات رئیس معارف استرآباد درباره عدم رغبت تراکمه به فرستادن اطفالشان به

مدارس - ۱۳۱۳/۲/۲۶ ← ۴۰۵

۲۸۵. ابلاغ انتصاب سجادیان به سمت دبیری دبیرستان گرگان و مدیری دارالترتیه گرگان -

۱۳۱۳/۳/۱ ← ۴۰۷

۲۸۶. ذکر آمار شاگردان دارالترتیه ابتدائی و مدرسه متوسطه - ۱۳۱۳/۳/۷ ← ۴۰۸

۲۸۷. نامگذاری مدارس گرگان و دشت - ۱۳۱۳/۳/۳ ← ۴۰۹

۲۸۸. خبر ازدیاد آمار محصلین دارالترتیه ابتدائی - ۱۳۱۳/۳/۱۹ ← ۴۱۰

۲۸۹. توضیحات درباره آمار محصلین متوسطه و ابتدائی دارالترتیه - ۱۳۱۳/۳/۲۷ ← ۴۱۱

۲۹۰. درخواست اجازه معاینه طبی محصلین دارالترتیه - ۱۳۱۳/۴/۳۰ ← ۴۱۲

۲۹۱. درخواست اعزام چند نفر نیروی کار به جای افراد متقل شده به نقاط دیگر -

۱۳۱۳/۵/۱۰ ❖ ۴۱۳

۲۹۲. درخواست جواز حرکت برای بازگشت محصلین دارالتربیه بندرشاه - ۱۳۱۳/۵/۲۶ ❖ ۴۱۴

۲۹۳. تصحیح اختلافات ریز بودجه شش ماه دوم سال ۱۳۱۳ با بودجه‌های مصوبه -

۱۳۱۳/۷/۷ ❖ ۴۱۵

۲۹۴. تصحیح اشتباهات در ریز بودجه هنرستان شاهپور بندرشاه و دارالتربیه ابتدایی -

۱۳۱۳/۷/۷ ❖ ۴۱۶

۲۹۵. استخدام خاکسب به سمت آموزگاری دبستان سلاخ - ۱۳۱۳/۷/۱۶ ❖ ۴۱۷

۲۹۶. ابلاغ حکم استخدام حاجی به سمت آموزگاری دبستان سلاخ - ۱۳۱۳/۷/۱۶ ❖ ۴۱۸

۲۹۷. قرارداد استخدام عنایت به حاجی به آموزگاری دبستان سلاخ - ۱۳۱۳/۹/۸ ❖ ۴۱۸

۲۹۸. درخواست تشویقی برای کارکنان - ۱۳۱۳/۹/۳ ❖ ۴۲۰

۲۹۹. درخواست تقدیرنامه برای افراد کوه در رفع سفر رضاشاه - ۱۳۱۳/۹/۱۰ ❖ ۴۲۱

۳۰۰. استخدام نطق در دبستان جدیدالتأسیس گیش، و اعطای او در لیست بودجه -

۱۳۱۴/۹/۲۵ ❖

۳۰۱. رونوشت نامه اداره معارف گرگان به وزارت معارف در خصوص اقدامات مدیریت

جدید تربیت بدنی حوزه گرگان - ۱۳۱۳/۱۲/۱۲ ❖ ۴۲۲

۳۰۲. گزارش موفقیت کلاس‌های فلاحی دبستان‌های کورس روح و پهلوی دژ -

۱۳۱۳/۱۲/۲۹ ❖ ۴۲۳

۳۰۳. گزارش درباره عملکرد کلاس فلاحی در دبستان دولتی کورس آرخ -

۱۳۱۴/۸/۲۷ ❖ ۴۲۶

۳۰۴. درباره خرید عمارت برای دبیرستان گرگان - ۱۳۱۴/۱/۲۷ ❖ ۴۲۷

۳۰۵. دستور رفع اشتباه در قبالة خرید عمارت برای دبیرستان گرگان و نیز نحوه تأمین بودجه

تعمیر آن عمارت - ۱۳۱۴/۴/۱ - ۴۲۸

۳۰۶. درخواست تجهیزات آموزشی از قبیل آزمایشگاه، نقشه و برای مدارس گرگان -

۱۳۱۴/۴/۲ - ۴۲۸

۳۰۷. موکول کردن تعمیرات غیرضروری عمارت دبیرستان گرگان، به سال آینده به دلیل کمبود

بودجه - ۱۳۱۴/۴/۲۴ - ۴۳۱

۳۰۸. درخواست از اداره معارف گرگان جهت توجه به وضعیت دبستان کرمحله -

۱۴/۵/۱۱ - ۳۱

۳۰۹. درخواست اختصاص یکی از بناهای اداره فلاحت جهت محل سکونت مدیر و آموزگار

۱۳۱۴/۵/۱۸ - ۴۳۲

۳۱۰. درخواست انتقال دبستان یلقی به مسجد قاریس - ۱۳۱۴/۶/۲۸ - ۴۳۳

۳۱۱. درخواست افزایش کلاس‌های دبستان‌های خیام و نردوسی گرگان - ۱۳۱۴/۸/۵ - ۴۳۴

۳۱۲. درخواست عدم اجرای قانون محدوده سنی برای ادامه تحصیل در دهات گرگان و دشت

۱۳۱۴/۸/۱۵ - ۴۳۵

۳۱۳. درخواست انعام و تشویق برای مفیدی در قبال رفع نواقص بنای هنرستان شاهپور

۱۳۱۴/۸/۱۵ - ۴۳۶

۳۱۴. گزارش غرس نهال درخت در خیابانهای گرگان توسط محصلین - ۱۳۱۴/۱۲/۲۷ - ۴۳۷

۳۱۵. درباره دریافت حق‌الارض از عمارات مدارس منطقه گرگان و دشت که اینک به شاه

فروخته شده - ۱۳۱۴/۱۲/۹ - ۴۳۷

۳۱۶. درخواست صورت‌مجلس مساحت ابنیه متصرفی معارف گرگان و دشت برای محاسبه

حق‌الارضی آنها - ۱۳۱۵/۱/۵ - ۴۳۸

۳۱۷. مکاتبه رئیس اداره محاسبات با رئیس اداره تعلیمات ولایات درباره دریافت حق الارض از

مدارس گرگان و دشت - ۱۳۱۵/۲/۲۶ - ۴۳۹

۳۱۸. درخواست تعیین تاریخ تصرف ابنیه مدارس گرگان و دشت برای محاسبه حق الارض

آنها - ۱۳۱۵/۲/۷ - ۴۴۰

۳۱۹. درخواست تعیین تاریخ تصرف و میزان حق الارض ابنیه متصرفی معارف گرگان و دشت

- ۱۳۱۵/۱/۱۶ - ۴۴۱

۳۲۰. ورت مجلس مساحت اراضی متصرفی اداره معارف گرگان در شهرهای گرگان،

بندرجز، بند، ماه و ماری دژ - ۴۴۲

۳۲۱. درخواست از برار متعارف جهت در نظر گرفتن اعتبار برای نواقص دیستانهای حوزه

گرگان - ۱۳۱۵/۳/۱۳ - ۴۴۳

۳۲۲. توضیح رئیس معارف گرگان در خصوص بودجه معارف - ۱۳۱۵/۳/۲۵ - ۴۴۵

۳۲۳. درخواست بودجه جهت رفع نواقص ساختمانی - ۱۳۱۵/۴/۳ - ۴۴۶

۳۲۴. عریضه قاسمعلی خواندووزیان به ولیعهد، پیرا، تقاضای ادامه تحصیل در دارالتربیه

شاهپور در گرگان و یا بندرشاه - ۴۴۷

۳۲۵. کسب تکلیف درباره متقاضیان بی بضاعت غیر ترکمن برای دارالتربیه - ۱۳۱۵/۴/۶ - ۴۴۷

۳۲۶. عریضه همسر مرحوم میرزا شکرالله قائم مقامی درباره مخارج تحصیل اطفالش -

۱۵/۶/۲۹ - ۴۴۸

۳۲۷. نامه مهدی فرهنگ به اداره معارف و اوقاف گرگان درباره حال خود و درخواست

شغلی مناسب برای خود - ۱۳۱۵/۷/۱۶ - ۴۵۰

۳۲۸. نامه اداره معارف و اوقاف گرگان به عباسقلی شبرم مبنی بر انتصاب وی به آموزگاری

دبستان خاقانی کفشگیری - ۱۳۱۵/۷/۲۱ - ۴۵۱

۳۲۹. درخواست عباسقلی شبرم از اداره معارف و اوقاف گرجان مبنی بر افزایش حقوق -

۴۵۲ ← ۱۵/۱۲/۲۲

۳۳۰. نامه عباسقلی شبرم به مجلس شورای ملی مبنی بر شکایت از اداره معارف گرجان -

۴۵۲ ← ۱۳۱۶/۲/۴

۳۳۱. نامه وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه به مجلس شورای ملی مبنی بر تعیین

تکلیف عباسقلی شبرم - ۴۵۴ ← ۱۳۱۶/۲/۲۹

۳۳۲. نامه عباسقلی شبرم به مجلس شورای ملی مبنی بر شکایت از اداره معارف گرجان -

۴۵۵ ← ۱۶/۴/۱۴

۳۳۳. مقدمات ارجاع شبرم به شبرم در گیلان - ۴۵۸ ← ۱۳۱۶/۵/۴

۳۳۴. نامه اداره معارف و اوقاف گرجان به عباسقلی شبرم مبنی بر پایان دادن به خدمت وی -

۴۵۸ ← ۱۶/۳/۴

۳۳۵. بخش نامه رئیس کل فلاحت درباره نحوه عملکرد معلمان و محصلین مدارس فلاحت -

۴۵۹ ← ۱۳۱۵/۸/۴

۳۳۶. درباره سفر شاه به گرجان و دشت - ۴۶۰ ← ۱۳۱۵/۹/۱۱

۳۳۷. گزارش سفر رضاشاه و ولیعهد به گرجان و دشت - ۴۶۰ ← ۱۳۱۵/۹/۱۱

۳۳۸. درخواست اعتبار برای خرید کتاب و لوازم التحریر دانش آموزان دشت گرجان و قراء آن -

۴۶۴ ← ۱۳۱۵/۱۰/۸

۳۳۹. گزارش جشن ۱۷ دی در دبستان ۱۷ دی گرجان - ۴۶۵ ← ۱۳۱۵/۱۰/۲۴

۳۴۰. سواد تلگراف کارکنان دبستان ۱۷ دی گرجان به رضاشاه به مناسبت روز هفده دی ۴۶۷ ←

۳۴۱. برنامه جشن هفده دی در دبستان هفده دی گرجان ۴۶۷ ←

۳۴۲. درخواست از اداره تعلیمات ولایات جهت تأکید بر انجام امور ساختمان های مدرسه

کردمحل و پرورشگاه گرجان ۴۶۸ ←

۳۰. اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۳۴۳. اعتراض سرهنگ حکیمی به این که هنرستان شاهپور بندر شاه به جای استفاده از برق

سراسری شهر از موتور برق استفاده می‌کند. - ۱۳۱۵/۱۱/۱۵ → ۴۶۹

۳۴۴. درخواست فردی از وزارت معارف گرگان درخصوص به عهده گرفتن مخارج تحصیلش

به دلیل بی‌بضاعتی پدر - ۱۳۱۵/۱۱/۱۷ → ۴۷۱

۳۴۵. تقاضای مساعدت قاسمعلی خواندوزیان برای ادامه تحصیل - ۱۳۱۵/۵/۸ → ۴۷۲

۳۴۶. درخواست مستخدمین جزء معارف گرگان از وزارت معارف جهت رسیدگی به وضعیت

معیشی آنها - ۱۳۱۶/۱/۱۴ → ۷۴۲

۳۴۷. درخواست استخدام اشخاص ذکر شده - ۱۳۱۶/۲/۱۵ → ۴۷۴

۳۴۸. درخواست در خصوص کمک مالی به دانش‌آموزان پرورشگاه ترکمن‌ها -

۱۳۱۶/۲/۲۷ → ۴۷۴

۳۴۹. درخواست رئیس معارف برای تأسیس کلاس دوره دوم دبیرستان در گرگان -

۱۳۱۶/۷/۱۹ → ۴۷۵

۳۵۰. نامه‌ای در خصوص آموزشگاه‌های اکابر دولت گرگان و دشت - ۱۳۱۶/۷/۱۹ → ۷۴۶

۳۵۱. موافقت با تأسیس کلاس دوره دوم دبیرستان در گرگان - ۱۳۱۶/۸/۳ → ۴۷۸

۳۵۲. درخواست موافقت با مساعده مالی به برخی کارکنان معارف گرگان و دشت -

۱۳۱۶/۹/۳ → ۴۷۹

۳۵۳. وعده تسریع در امر استخدام و پرداخت حقوق کارکنان جدید معارف گرگان -

۱۳۱۶/۹/۲۰ → ۴۸۰

۳۵۴. ابلاغ تعویض محل خدمت تاتاری و هاشمی با یکدیگر - ۴۸۱

۳۵۵. نامه جهت رسیدگی به وضعیت دوایر دولتی در گرگان - ۱۳۱۶/۱۰/۲۳ → ۴۸۱

۳۵۶. درخواست صدور تصویب‌نامه برای کارکنان دانشسرای مقدماتی گرگان -
 ۱۳۱۶/۱۰/۲۷ ← ۴۸۲
۳۵۷. درخواست جابه‌جایی و ارتقاء حقوق دو تن از آموزگاران معارف گرگان -
 ۱۳۱۶/۱۱/۲ ← ۴۸۳
۳۵۸. درخواست جابه‌جایی فلسفی و ترابی آموزگاران معارف گرگان و دشت -
 ۱۳۱۶/۱۱/۹ ← ۴۸۴
۳۵۹. آگهی سومین سال افتتاح - آموزشگاه‌های اکابر شبانه در گرگان ← ۴۸۵
۳۶۰. درخواست در خصوص استخدام آموزگاران مشمول خدمت وظیفه - ۱۳۱۷/۷/۲۵ ← ۴۸۷
۳۶۱. شکوائیه اهالی گرگان دربارهٔ تبدیل مسجد مصلی به دبستان - ۱۳۱۸/۳/۲۲ ← ۴۸۷
۳۶۲. نامه اهالی گرگان به مجلس شورای ملی مبنی بر اعزام بازرس برای بررسی وضعیت مسجد مصلی - ۱۳۱۸/۵/۷ ← ۴۸۸
۳۶۳. نامه وزارت فرهنگ به مجلس شورای ملی دربارهٔ مخروبه بودن مسجد مصلی -
 ۱۳۱۸/۴/۱۴ ← ۴۹۰
۳۶۴. درخواست همکاری برای چاپ سالنامه فرهنگی گرگان - ۱۳۱۸/۵/۲۰ ← ۴۹۱
۳۶۵. دربارهٔ سالنامه فرهنگی گرگان - ۱۳۱۸/۶/۵ ← ۴۹۱
۳۶۶. تقاضای دو نسخه سالنامه فرهنگ گرگان برای بررسی - ۱۳۱۸/۶/۱۷ ← ۴۹۲
۳۶۷. گزارش سفر رضاشاه به گرگان و دشت و وضعیت اردوی پیشاهنگی - آبان ۱۳۱۸ ← ۴۹۳
۳۶۸. آمار مدارس ابتدایی پسرانه گرگان در خرداد ۱۳۱۹ ← ۵۱۵
۳۶۹. آمار مدارس ابتدایی دخترانه گرگان در خرداد ۱۳۱۹ ← ۵۱۶
۳۷۰. آمار مدارس دوره اول متوسطه دخترانه در خرداد ۱۳۱۹ ← ۵۱۷
۳۷۱. آمار مدارس متوسطه پسرانه شهریور ۱۳۱۹ ← ۵۱۷

۳۲. ❖ اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۳۷۲. نامه غلامرضا مهذبى به مجلس شورای ملی راجع به برگ المثنى کبر سن -

۵۱۷ ← ۱۳۱۹/۱۰/۱۷

۳۷۳. نامه وزارت فرهنگ به مجلس شورای ملی درباره خدمت نظام وظیفه غلامرضا مهذبى -

۵۱۸ ← ۱۳۱۹/۱۱/۲۴

۳۷۴. آمار آموزشگاه‌ها و کارمندان و دانش‌آموزان گرگان و دشت در فروردین ۱۳۲۰ -

۵۱۹ ← ۱۳۲۰/۲/۱۵

۳۷۵. درخواست تأسیس دبستان و اکابر در شبه جزیره آشوراده - ۵۲۱ ← ۱۳۲۰/۴/۸

۳۷۶. درخواست وزارت دارایی برای تأسیس دبستان و اکابر در آشوراده - ۵۲۲ ← ۱۳۲۰/۴/۱۵

فصل سوم. عصر پهلوی - دوم

۳۷۷. درباره افتتاح دبستان توفیق میخائیل سیمونویچ در رحمت‌آباد - ۵۲۶ ← ۱۳۲۱/۷/۲۸

۳۷۸. درخواست یوسف صیقلی درباره اجرای قانون مصوب ششم آبان درباره او -

۵۲۶ ← ۱۳۲۱/۴/۲۹

۳۷۹. عدم پذیرش ابلاغیه استخدام مسافرات - ۵۲۸ ← ۱۳۲۱/۱۱/۲۱

۳۸۰. آمار امتحانات دانشسرای مقدماتی و مدارس گرگان - ۵۲۹ ← ۱۳۲۲

۳۸۱. ابلاغیه انتصاب کریم پورناصر به سمت مدیری و آموزگاری دبستان بیژن پهلوی‌دژ -

۵۳۱ ← ۱۳۲۴/۲/۱۴

۳۸۲. آمار دانش‌آموزان دبستان سروش قعله‌قافه در پایان سال تحصیلی ۱۳۲۳-۱۳۲۲ - ۵۳۲ ← ۱۳۲۳

۳۸۳. نامه چند نفر از اهالی گرگان به وزارت فرهنگ مبنی بر ابقاء مهدی مشایخی در پست

ریاست اداره فرهنگ - ۵۳۳ ← ۱۳۲۳/۵/۱۲

۳۸۴. نامه اهالی گنبد کاوس به مجلس شورای ملی مبنی بر شکایت از شیخ الاسلامی کارمند

اداره فرهنگ - ۵۳۶ ← ۱۳۲۳/۱۰/۲۸

۳۸۵. افتتاح کلاس روسی در گرگان - ۵۳۷ ← ۱۳۲۳/۱۱/۱۴

۳۸۶. درباره حقوق فوق‌العاده کارمندان غیربومی فرهنگ گرگان - ۱۳۲۳/۱۲/۲۸ ← ۵۳۸
۳۸۷. درباره قانون ملاک قرار دادن رتبه کارمندان اداره فرهنگ برای حقوق‌دهی آنها - ۱۳۲۴/۱/۲۶ ← ۵۳۹
۳۸۸. نامه اهالی گرگان به وزارت فرهنگ درباره بی‌اعتنایی اداره فرهنگ این شهر به آیین اسلام - ۱۳۲۴/۱/۶ ← ۵۴۰
۳۸۹. نامه مدیر بیرستان درباره رد کردن اتهام شرب مسکرات در این مدرسه - ۱۳۲۴/۱/۲ ← ۵۴۲
۳۹۰. نامه رزارت فرهنگ به مجلس شورای ملی مبنی بر تعقیب تهمت زندگان به کارمندان اداره فرهنگ گرگان - ۱۳۲۴/۲/۱۰ ← ۵۴۳
۳۹۱. نامه انجمن فاضل‌التحصیلان گرگان به وزارت فرهنگ درباره شرایط کاری - ۱۳۲۴/۱/۲۰ ← ۵۴۴
۳۹۲. نامه انجمن فارغ‌التحصیلان گرگان به وزارت فرهنگ مبنی بر پیشنهادهایی درباره شرایط کاری معلمان ← ۵۴۵
۳۹۳. تلگراف پس گرفتن امضاء از سوی کارمندان فرهنگ گرگان - ۱۳۲۴/۸/۲۲ ← ۵۴۷
۳۹۴. تلگراف کارمندان اداره فرهنگ گنبدکاووس به وزارت فرهنگ در اعتراض به تبعید برخی از آموزگاران این منطقه - ۱۳۲۴/۸/۲۲ ← ۵۴۸
۳۹۵. نامه کارمندان اداره فرهنگ گنبدکاووس به مجلس شورای ملی درباره برگزاری میتینگ حزب توده و تصویب قطع‌نامه - ۱۳۲۴/۸/۲۳ ← ۵۴۹
۳۹۶. نامه وزارت فرهنگ به مجلس شورای ملی درباره بازگشت آموزگاران تبعیدی به گرگان - ۱۳۲۴/۱۰/۲۵ ← ۵۵۰
۳۹۷. درخواست اهالی بندرشاه از نخست‌وزیر مبنی بر تعمیر هنرستان شاهپور - ۱۳۲۴/۱۱/۲۱ ← ۵۵۱

۳۴ ❖ اسناد فرهنگی گرگان و دشت، ج ۱، آموزش و پرورش

۳۹۸. نامه وزارت فرهنگ به مجلس شورای ملی درباره اختصاص بودجه برای تعمیر هنرستان

شاهپور - ۱۳۲۵/۱۲/۱۷ ← ۵۵۲

۳۹۹. گزارش درباره بازرسی امتحانات نهایی شهرستان گرگان ← ۵۵۳

۴۰۰. گزارشی از عدم صحت امتحانات نهایی شهرستان گرگان ← ۵۵۷

۴۰۱. گزارش به وزارت فرهنگ درخصوص تخلفات امتحانات نهایی شهرستان گرگان -

۱۳۲۷/۳/۲ ← ۵۵۹

۴۰۲. نامه به وزیر فرهنگ و گزارشی از خرید و فروش دیپلم و گواهی‌نامه‌های سه ساله

متوسط و ابتدای در گرگان - ۱۳۲۷/۵/۲۱ ← ۵۶۲

۴۰۳. نامه رئیس فرهنگستان گرگان و دشت به وزارت متبوع جهت رفع اتهام از خویش -

۱۳۲۷/۶/۸ ← ۵۶۴

۴۰۴. درخواست دانش آموزان شد برای مقدماتی گرگان درخصوص برقراری

امتحانات - ۱۳۲۷/۷/۲۵ ← ۵۶۶

۴۰۵. گزارشی از تخلفات امتحانات خرداد ۱۳۲۷ در گرگان ← ۵۶۷

۴۰۶. گزارشی از پرونده امتحانات گرگان دایر بر اتومبیل محمد زاینده‌رود ← ۵۶۷

۴۰۷. گزارشی از تخلفات امتحانات خرداد ۱۳۲۷ گرگان ← ۵۶۸

۴۰۸. درخواست رئیس فرهنگستان گرگان از اداره امتحانات، در خصوص نامه‌ها درخصوص

تصویب استخدام رسمی محمد نبی‌زاده حقیقی - ۱۳۲۸/۲/۱۳ ← ۵۷۱

۴۰۹. درخواست بانک ملی از اداره امتحانات درخصوص تأیید یا عدم تأیید دیپلم نعمت‌الله

قاضی - ۱۳۲۸/۸/۴ ← ۵۷۳

۴۱۰. درخواست رئیس فرهنگستان گرگان از اداره امتحانات و برنامه‌ها درخصوص

رسیدگی به وضعیت امتحانات محمد نبی‌زاده - ۱۳۲۸/۱۰/۲۲ ← ۵۷۴

۴۱۱. گزارشی از وضعیت بهداشت مدارس گرگان و دشت ← ۵۷۵

۴۱۲. گزارش درباره آموزشگاه‌های کشاورزی در مناطق مختلف گرگان و دشت ۵۷۸
۴۱۳. درباره محصلین نظام که دروس غیرنظامی خود را در دبیرستان ایرانشهر گرگان گذرانده‌اند - ۱۳۲۸/۱/۲۲ ۵۸۲
۴۱۴. درخواست توجه به مطابقت تعداد مدارس و معلمین منطقه با جمعیت آنجا - ۱۳۲۹/۱۲/۲۷ ۵۸۲
۴۱۵. اعتراض به رویه سوء یکی از معلمین بندر شاه - ۱۳۳۰/۹/۱۶ ۵۸۴
۴۱۶. شکایت از عدم توانایی علمی نماینده فرهنگ گنبد - ۱۳۳۱/۱۲/۱۲ ۵۸۵
۴۱۷. درخواست فرمانداری گنگان برای برکناری علمی ۵۸۶
۴۱۸. بیانیه معلمان گنبد کاووس علیه نماینده فرهنگ آنجا ۵۸۸
۴۱۹. خاتمه دادن به اشتغال شیخ الاسلام در اداره فرهنگ گرگان - ۱۳۳۲/۳/۱۱ ۵۹۱
۴۲۰. درخواست اهالی سرخنگلاته درباره بازگشت محمدعلی مقصودلو به شغلش در فرهنگ گرگان - ۱۳۳۲/۶/۱۵ ۵۹۱
۴۲۱. عریضه محمدعلی مقصودلو و درخواست رفع جام از او - ۱۳۳۲/۷/۲۶ ۵۹۲
۴۲۲. آگهی برگزاری امتحان برای استخدام آموزگار از سری نامه فرهنگ گرگان و دشت - ۱۳۳۲/۷/۱۲ ۵۹۴
۴۲۳. اطلاع رسانی درخصوص استخدام آموزگار پیمانی در گرگان و بنس‌های تابع آن - ۱۳۳۲/۸/۱۱ ۵۹۵
۴۲۴. درخواست اداره کارگزینی از اداره استخدام گرگان جهت ارسال یک نسخه از آگهی استخدام آموزگاران - ۱۳۳۲/۸/۳۰ ۵۹۷
۴۲۵. درخواست رسیدگی به وضعیت استخدامی کارمندان فرهنگی - ۱۳۳۲/۷/۲۷ ۵۹۸

۴۲۶. تشکیل کمیسیون برای رسیدگی به وضع معلمان متهم به فعالیت در حزب توده -

۱۳۳۲/۱۱/۱۴ ← ۵۹۸

۴۲۷. درخواست گزارش درباره دستگیری چند دانش آموز در گنبد قابوس به جرم پخش اعلامیه -

۱۳۳۳/۱/۱۱ ← ۶۰۰

۴۲۸. درخواست ترفیع برای علیمی رئیس سابق فرهنگ گنبد قابوس - ۱۳۳۳/۱/۲۸ ← ۶۰۱

۴۲۹. گزارشی دستگیری مشرقی و باستانی محصلین گنبد به جرم پخش اعلامیه -

۱۳۳۱/۱/۱۹ ← ۶۰۲

۴۳۰. درخواست - ام است - ام یکی از افراد دارای سوء پیشینه در نقاط مرزی - ۱۳۳۴/۶/۱۴ ← ۶۰۲

۴۳۱. دعوت نامه مدیر کل وزارت فرهنگ جهت تدوین آئین نامه مدارس و استخدام مدرسین

محلی - ۱۳۳۵/۲/۷ ← ۶۰۴

۴۳۲. درخواست تأمین اعتبار از وزارت معارف برای افتتاح دبستان های جدید شهر گرگان در سال

تحصیلی ۳۶-۳۷ - ۱۳۳۶/۱۱/۲۱ ← ۶۰۴

۴۳۳. آمار کودکان لازم التعلیم و کلاس ها و آموزگاران - ۱۳۳۷/۳/۱ ← ۶۰۸

۴۳۴. بولتن سازمان پیش آهنگان شهرستان گرگان - ۱۳۳۷/۲/۲۵ ← ۶۰۹

۴۳۵. نامه مبنی بر رد درخواست اهالی برای تأسیس کلاس چهارم - ۱۳۴۳/۳/۱۹ ← ۶۱۲

۴۳۶. نامه تشکر ای. سی. پیو دبیر شورای فرهنگی بریتانیا در ایران از یحیی داغی مدیر کل فرهنگ

گرگان - ۱۳ دی ماه ۱۳۴۲ ← ۶۱۳

۴۳۷. جواز تأسیس دبستان ملی شش کلاسه دخترانه به نام ایران نیک در شهر گرگان -

۱۳۴۴/۲/۱۱ ← ۶۱۴

۴۳۸. درخواست دایر نمودن دبیرستان ملی دخترانه - ۱۳۴۵/۷/۱۹ ← ۶۱۷

۴۳۹ - گواهی فارغ التحصیلی - ۱۳۴۵/۹/۶ ← ۶۱۷

۴۴۰. جواز تأسیس دبیرستان دخترانه به نام مهستی برای عبدالله توکلی ۶۱۸

۴۴۱. درخواست تسریع در صدور جواز به خانم مقصودلو برای تأسیس دبیرستان - ۱۳۴۶/۵/۱۰ ۶۱۸

۴۴۲. تصویب اجازه تأسیس دبیرستان دخترانه مهستی در جلسه شورای عالی آموزش و پرورش - ۱۳۴۷/۴/۱۲ ۶۱۹

۴۴۳. اجازه تأسیس یک باب دبیرستان دخترانه مهستی - ۱۳۴۷/۳/۱ ۶۲۰

۴۴۴. مشخصات دبستان - سرانه اندیشه نوین - ۱۳۴۷/۱۰/۸ ۶۲۱

۴۴۵. جواز تأسیس دبستان پسرانه ابراننیک شماره دو برای آقای محمد آرانی - ۱۳۴۵/۷/۳ ۶۲۳

۴۴۶. درخواست مبنی بر رفع درداد از ابوطالب واثقی یکی از خیرین مدرسه‌ساز - ۱۳۴۵/۷/۲۷ ۶۲۵

۴۴۷. وقفنامه دبستان موقوفه پسرانه حاج حسن و ثقی - ۱۳۴۶/۸/۳ ۶۲۷

۴۴۸. درخواست از وزیر آموزش و پرورش جهت تشریف‌رمایی به گرگان و افتتاح دبستان تازه تأسیس شده توسط یکی از خیرین شهر - ۱۳۴۶/۱۰/۹ ۶۲۹

۴۴۹. انتقال زمین از ام‌البنین واثقی به اداره آموزش و پرورش گرگان ۶۳

۴۵۰. گزارش افتتاح دو ساختمان جدید دبستان - ۴۵/۸/۱۹ ۶۳۱

۴۵۱. گزارش مولایی رئیس اداره آموزش و پرورش گرگان درباره وضعیت ساختمان‌های مدارس آنجا - ۴۵/۸/۲۴ ۶۳۲

۴۵۲. آمار آموزش و پرورش گرگان و دشت براساس دفتر عمران سازمان برنامه - سال ۱۳۴۶ ۶۳۳

۴۵۳. حکم استخدام عوض‌علی فروزان‌فر به سمت آموزگاری دبستان‌های کردکوی - ۱۳۴۷/۱/۲۷ ۶۵۳

۴۵۴. جواز تأسیس دبیرستان پسرانه جهان تربیت به عوض‌علی فروزان‌فر - فروردین ۱۳۴۷ ۶۵۴

۴۵۵. متن سخنرانی مهندس قادرپناه پیرامون لزوم تربیت متخصصان فنی و ایجاد هنرستان صنعتی در

گرگان - ۱۳۴۷/۲/۱۰ ← ۶۵۴

۴۵۶. نامه وزیر مشاور درباره سخنرانی مهندس قادرپناه - ۱۳۴۷/۲/۱۴ ← ۶۵۷

۴۵۷. آتش‌سوزی ساختمان دبیرستان ایران‌شهر و لزوم توجه بیشتر به ایجاد تجهیزات آتش‌نشانی -

۱۳۴۷/۱۱/۱۱ ← ۶۵۸

۴۵۸. درباره درباره ساختن بنای دبیرستان ایران‌شهر گرگان - ۱۳۴۷/۱۲/۲۷ ← ۶۵۹

۴۵۹. برآورد مخارج مرمت بنای دبیرستان ایران‌شهر گرگان - ۱۳۴۸/۱/۲۰ ← ۶۶۰

۴۶۰. گزارش وضعیت ساختمان و محصلین دبیرستان ایران‌شهر گرگان - ۱۳۴۸/۲/۲۳ ← ۶۶۱

۴۶۱. درخواست تسریع امر تعمیر ساختمان دبیرستان ایران‌شهر گرگان در فصل تعطیل محصلین -

۱۳۴۸/۳/۵ ← ۶۶۲

۴۶۲. درباره اعتبار لازم برای مرمت ساختمان دبیرستان ایران‌شهر گرگان - ۱۳۴۸/۳/۱۹ ← ۶۶۳

۴۶۳. جواز تأسیس دو باب دبیرستان، دخترانه و پسرانه به نام خرد، برای گروه فرهنگی خرد -

۱۳۴۸/۵/۲۷ ← ۶۶۴

۴۶۴. مشخصات دبیرستان پسرانه شماره ۱ خرد ← ۶۶۵

۴۶۵. مشخصات مدرسه دخترانه شماره ۲ خرد ← ۶۶۷

۴۶۶. درخواست صدور جواز دبیرستان ملی رهنما برای گروه فرهنگ‌ساز دانش گرگان -

۱۳۵۰/۱۰/۱۲ ← ۶۶۹

۴۶۷. آقای سیدعباس هاشمی صاحب امتیاز دبستان ملی پدرام - ۱۳۵۰/۱۰/۱۶ ← ۶۷۰

۴۶۸. درخواست اهالی قریه قلعه‌حسن در مورد تداوم اشتغال به کار خانم‌ها کریمی و کوشافر سپاه

دانش دبستان قریه مذکور - ۱۳۵۱/۱۱/۱۷ ← ۶۷۱

۴۶۹. در مورد درخواست اهالی قریه قلعه‌حسن - ۱۳۵۲/۱/۷ ← ۶۷۲

۴۷۰. در مورد درخواست اهالی قریه قلعه حسن - ۱۳۵۲/۲/۱۷ ← ۶۷۲

۴۷۱. درباره تعمیرات دبیرستان لامعی و دبستان ۱۷ دی گرگان - ۱۳۵۲/۱۲/۲۳ ← ۶۷۳

۴۷۲. خاکبرداری غیرمجاز در حریم تپه باستانی جنب دبستان وشمگیر مینودشت -

۱۳۵۳/۱/۱۲ ← ۶۷۴

پیوست ۱: مجموعه اسناد استاد فقید مسیح ذبیحی

۴۷۳. گواهی فارغ التحصیلی مسیح ذبیحی از کلاس سوم دبیرستان ایران شهر گرگان -

۱۳۲۳/۳/۲۰ ← ۶۷۸

۴۷۴. درخواست مسیح ذبیحی - درباره انتقال او از ساری به گرگان - ۱۳۲۴/۸/۲۵ ← ۶۷۹

۴۷۵. درخواست مسیح ذبیحی از مردم ارواح شغل به او و اجازه شرکت در امتحان سال دوم

دانشسرا - ۱۳۲۵/۹/۶ ← ۱۸۰

۴۷۶. تعهدنامه خدمت به وزارت فرهنگ از سوی مسیح ذبیحی - ۱۳۲۶/۷/۴ ← ۶۸۱

۴۷۷. قدردانی رئیس فرهنگ گرگان و دشت عبدالله سلطان مراد از مسیح ذبیحی - ۱۳۱/۲۹۶ ← ۶۸۳

۴۷۸. موافقت معلمین دانشسرای گرگان با صدور گواهی حسن اخلاق برای یکی از معلمین این

دانشسرا - ۱۳۳۶/۱۱/۱۲ ← ۶۸۳

۴۷۹. درخواست شهردار گرگان حاجی خانیان از اداره فرهنگ گرگان در رد انتصاب مسیح ذبیحی

به سمت مدیریت قرائتخانه گرگان - ۱۳۳۹/۹/۸ ← ۶۸۴

۴۸۰. درخواست توجه به بازنگه داشتن کتابخانه عمومی پارک شهر گرگان از مسیح ذبیحی -

۱۳۴۷/۱۰/۷ ← ۶۸۵

۴۸۱. نامه تشکر رحیمیان رئیس اداره فرهنگ و هنر گرگان و دشت از مسیح ذبیحی -

۱۳۴۹/۸/۱۶ ← ۶۸۶

۴۸۲. حکم انتصاب مسیح ذبیحی به سمت دبیر آموزشگاه شبانه لامعی گرگان - ۱۳۴۹/۸/۲۰ ← ۶۸۷

۴۸۳. درخواست مرخصی مسیح ذبیحی برای شرکت در چهارمین کنگره تحقیقات ایرانی -

۶۸۷ ← ۱۳۵۲/۶/۷

۴۸۴. درخواست مسیح ذبیحی برای شرکت در نخستین کنگره انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی

کشور - ۱۳۵۲/۸/۲۰ ← ۶۸۸

۴۸۵. عزیمت مسیح ذبیحی به تهران برای معالجه - ۱۳۵۴/۱۰/۲۹ ← ۶۸۹

۴۸۶. دستور هیئت یسینه مدارس جدید در گرگان و دشت - ۱۳۵۴/۷/۲۴ ← ۶۸۹

۴۸۷. مقاله‌ای درباره نخستین مدارس در گرگان و دشت به قلم مسیح ذبیحی ← ۶۹۰

۴۸۸. فهرست اسامی رؤسای آموزش و پرورش گرگان از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۴ ← ۶۹۳

پیوست ۲: مجموعه اسناد اسناد قدیر گوکلانی

۴۸۹. بیوگرافی قدیر گوکلانی - ۱۳۵۴/۱/۳۱ ← ۶۹۸

۴۹۰. کارت دستیاری قدیر گوکلانی در سنسرای کشوری ساری - ۱۳۴۴/۱۱/۹ ← ۷۰۱

۴۹۱. ابلاغ انتقال محل خدمت قدیر گوکلانی از ساری به گنبد - ۱۳۳۹/۶/۱۴ ← ۷۰۲

۴۹۲. ابلاغیه انتقال قدیر گوکلانی به دبستان شاهین کهنه - ۱۳۳۵/۷/۱ ← ۷۰۳

۴۹۳. انتصاب قدیر گوکلانی به سمت ممتحن و مصحح امتحانات کشوری ریور ۴۱ دبستان شاهین کلاله

- ۱۳۴۱/۶/۱۱ ← ۷۰۳

۴۹۴. ارتقاء سمت قدیر گوکلانی - ۱۳۴۳/۳/۵ ← ۷۰۴

۴۹۵. انتصاب قدیر گوکلانی به سمت ممتحن امتحانات نهایی ششم ابتدایی خرداد ۴۳ دبستان شاهین

کلاله - ۱۳۴۳/۳/۱۰ ← ۷۰۵

۴۹۶. ابلاغیه مأموریت قدیر گوکلانی در همکاری با خانه انصاف کلاله - ۱۳۴۴/۳/۵ ← ۷۰۶

۴۹۷. درخواست تشویق برای قدیر گوکلانی به خاطر تلاش و موفقیت او در ارتقاء امور فرهنگی و

آموزشی کلاله - ۱۳۴۵/۸/۱۰ ← ۷۰۶

۴۹۸. انتصاب قدیر گوکلانی به سمت رئیس هیئت ممکنه کلاله - ۴۷/۵/۳۱ ← ۷۰۷
۴۹۹. انتصاب قدیر گوکلانی به سمت نماینده آموزش و پرورش بخش کلاله - ۱۳۴۸/۹/۴ ← ۷۰۸
۵۰۰. حکم انتخاب قدیر گوکلانی به عنوان نماینده فرهنگ و هنر بخش کلاله - ۱۳۴۸/۱۱/۱۴ ← ۷۰۸
۵۰۱. ابلاغ قوانین امتحانات نهایی - ۱۳۴۹/۵/۲۹ ← ۷۰۹
۵۰۲. انتصاب قدیر گوکلانی به آموزگاری دبیرستان کلاله - ۱۳۴۹/۱۰/۷ ← ۷۱۰
۵۰۳. قدردانی و رضایت نشدار کلاله از عملکرد قدیر گوکلانی - ۱۳۴۹/۱۱/۵ ← ۷۱۰
۵۰۴. دعوت به شرکت در سمینار یک روزه در دبیرستان پهلویی ساری - ۴۹/۱۲/۱۳ ← ۷۱۱
۵۰۵. درخواست از قدیر گوکلانی درباره بازدید منظم از مدارس منطقه - ۱۳۵۱/۲/۱۳ ← ۷۱۲
۵۰۶. بازدید مدارس بخش کلاله - سرورین ۵۳ - ۱۳۵۳/۲/۷ ← ۷۱۳
۵۰۷. تقدیر از عملکرد قدیر گوکلانی نماینده آموزش و پرورش کلاله - ۱۳۵۳/۴/۲۶ ← ۷۱۵
۵۰۸. بازدید قدیر گوکلانی از مدارس منطقه - ۱۳۵۳/۶/۱ ← ۷۱۶
۵۰۹. مأموریت قدیر گوکلانی در بازدید از مدارس منطقه - ۱۳۵۳/۸/۱ ← ۷۱۷
۵۱۰. بازدید قدیر گوکلانی از دبستان‌های منطقه - ۱۳۵۳/۸/۲۲ ← ۷۱۸
۵۱۱. قدردانی از قدیر گوکلانی برای اجرای مطلوب برنامه تفریح و تفریح، آموزش کلاله - ۱۳۵۳/۷/۲۴ ← ۷۲۰
۵۱۲. تشکر از قدیر گوکلانی به خاطر برگزاری سمینار ماهانه سپاهیان دانش - ۱۳۵۳/۹/۱۷ ← ۷۲۱
۵۱۳. قدردانی از تلاش قدیر گوکلانی در انجام وظیفه - ۱۳۵۴/۲/۲۲ ← ۷۲۱
۵۱۴. انتصاب قدیر گوکلانی به سمت نماینده آموزش و پرورش کلاله - ۱۳۵۴/۷/۱۲ ← ۷۲۲
۵۱۵. قدردانی از قدیر گوکلانی در رفع مشکلات سپاهیان دانش - ۱۳۵۴/۹/۸ ← ۷۲۳

۵۱۶. تشکر یزدانی از قدیر گوکلانی به دلیل ایجاد تسهیلات برای ملاقات فرزندش در سپاه دانش

قریه زاو - ۱۳۵۹/۹/۲۵ ➔ ۷۲۴

۵۱۷. تشکر از قدیر گوکلانی به خاطر همکاری با برنامه‌های آموزش عشایر - ۱۳۵۶/۳ ➔ ۷۲۵

۵۱۸. ابلاغ مأموریت آموزش ضمن خدمت برای آقای گوکلانی - ۱۳۳۶/۸/۱۱ ➔ ۷۲۵

۵۱۹. حکم انتقال محل خدمت قدیر گوکلانی به مراوه‌تپه - ۱۳۵۷/۴/۱۸ ➔ ۷۲۷

۵۲۰. قولنامه اهداء زمین توسط اهالی روستای خواجه‌لر برای احداث مدرسه - ۱۳۵۷/۲/۲۷ ➔ ۷۲۸

۵۲۱. قولنامه اهداء زمین توسط اهالی روستای آجن سنگرلی برای احداث مدرسه -

۱۳۵۷/۳/۴ ➔ ۷۲۹

۵۲۲. قولنامه اهداء زمین توسط اهالی روستای قنات شیروزاده برای احداث مدرسه -

۱۳۵۷/۳/۴ ➔ ۷۳۰

۵۲۳. اهداء زمین توسط اهالی روستای ینق، برای احداث مدرسه - ۱۳۵۷/۳/۶ ➔ ۷۳۱

۵۲۴. قولنامه اهداء زمین توسط اهالی روستای غازی برای احداث مدرسه - ۱۳۵۷/۳/۸ ➔ ۷۳۲

۵۲۵. قولنامه اهداء زمین توسط یکی از اهالی روستای تنگ امام عبدالله برای احداث مدرسه -

۱۳۵۷/۳/۲۰ ➔ ۷۳۳

۵۲۶. خداحافظی قدیر گوکلانی از اهالی کلاله و تشکر ایشان از همکاری آن - ۱۳۵۷/۴/۱۹ ➔ ۷۳۵

تصاویر ➔ ۷۳۷

نمایه ➔ ۸۰۳

مقدمه

سال‌های آغازین قرن حاضر، برای بسیاری از تحولات اجتماعی - فرهنگی ایران «عصر گذار» به حساب می‌آید. این تغییر، یعنی عبور از یک مرحله تاریخی و پانهادن به مرحله‌ای جدید در تحولات حوزه جغرافیایی گرگان و دشت به طور عام و در مسائل فرهنگی آن به طور خاص، به چشم می‌خورد. تلاش مقامات محلی و متنفذین ایالت استرآباد در راستای شکل‌گیری مدارس جدید، که در اواخر سلطنت مظفرالدین شاه آغاز شده بود، به دلیل نبود ساز و کار عین و مشخص برای تأمین بودجه و نیز قرار گرفتن در یک دوره پرتلاطم تحولات سیاسی که از انقلاب مشروطه تا آغاز سده سیزدهم تداوم یافت، همواره با شکست روبرو می‌شد. کورسوی امید برای تحولات فرهنگی، اندکی پس از تأسیس مدارس رو به خاموشی می‌نهاد و مدارس تعطیل می‌شد. اگرچه مطالعات متأخر^۱ به پیروی از «سالنامه فرهنگ گرگان» که در سال ۱۳۳۷ خورشیدی به چاپ رسید، مدرسه افخمیه را که آقابالاخان سردارافخم در سال ۱۳۲۲ قمری با سرمایه شخصی خود و به مدیریت سیدمهدی سربل‌الاشاء دامغانی در استرآباد تأسیس کرد، نخستین مدرسه به سبک جدید قلمداد می‌کنند. اما همان گونه که مسیح ذبیحی به درستی اشاره می‌کند، نخستین مدارس در حوزه استرآباد یا گرگان و دشت بعدی، در گمیش‌تپه تأسیس شده بود. وی پس از اشاراتی به یادداشت‌های محمدعلی قورخانچی «صولت نظام» در «نخبه سیفیه» و «نخبه کامرانیه» مبنی بر این که ترکمن‌ها قبل از سال ۱۳۲۰ قمری دو باب مدرسه از چوب روسی در

۱. بنگرید به: اسدالله معینی، جغرافیا و جغرافیای تاریخی گرگان و دشت، تهران: طبع کتاب، ۱۳۴۴، ص ۳۶۶؛ اسدالله

معطفوفی، تاریخ فرهنگ و ادب گرگان و استرآباد، گرگان: پدیده گرگان، ۱۳۷۱، ص ۱۸۴

گمیش‌تپه ساخته و اطفالشان «زبان ترکی خودشان» را می‌خواندند،^۱ می‌نویسد: «بنا بر این دو مأخذ باید این دو مدرسه، نخستین مدارسی باشد که به اسلوب جدید قبل از سال‌های ۱۳۲۰ - ۱۳۲۱ ه. ق در گمیش‌تپه تأسیس یافته، تنها با این تفاوت که در آنها زبان ترکمنی تدریس می‌شده است.»^۲

ارائه تصویری روشن از اوضاع مدارس شهر گرگان تا قبل از سال ۱۳۰۰ کاریست بس دشوار. «سالنامه فرهنگ گرگان» نیز تا آنجا که به این دوره زمانی مربوط است، مغشوش به نظر می‌رسد. سید ابوالقاسم امیرلطیفی در یادداشتی که آغازگر سالنامه یاد شده است، ظاهراً براساس یکی از نخستین یادداشت‌های موجود درباره اوضاع فرهنگی گرگان یعنی، سلسله مقالات دکتر عباس سپهر گرگانی که روزنامه کوشش در سال ۱۳۲۱ به چاپ رساند، آنجا که به مدرسه سعادت استرآباد اشاره دارد، تصویر نه چندان روشنی ارائه می‌دهد.^۳

اما آنچه که مسلم است، در چارچوبت، بخصوص در اوج کشمکش‌های سیاسی دوران مشروطه و جنگ جهانی اول، مدرسه، از جمله دبستان امیریه و مدرسه قائمیه در شهر استرآباد تأسیس شد.^۴ به روایت تاجار استرآباد، در سال ۱۲۹۹ خورشیدی یوسف عدل قائم‌مقام حکمران استرآباد، پس از سه ماه نمودن اهالی و اخذ اعانه، میرزامهدی‌خان فرهنگ را برای مدیریت مدرسه از مازنران فراخواند و مدرسه «قائمیه» را بنیان نهاد. وقتی مدرسه مختصر سروسامانی یافت، قائم‌مقام به بهران احضار شد و

۱. مسیح ذیحی این دو یادداشت قورخانچی را در دو کتاب زیر به چاپ رساند. بنگرید به: «زرگان‌نامه، گردآورنده مسیح ذیحی، تهران: بابک، ۱۳۳۳، ص ۱۲۰ و استرآبادنامه، به کوشش مسیح ذیحی، تهران: ابن سینا، ۱۳۴۸، ص ۴۵

۲. سند شماره ۴۸۷

۳. کوشش، ش ۱۱۰، ۵ خرداد ۱۳۲۱، ص ۱

۴. سالنامه فرهنگ گرگان، ص ۳ و ۴

۵. مخابرات استرآباد، ج ۱، به کوشش ایرج افشار و محمدرسول دریاگشت، تهران: نشر تاریخ ایران، ۱۳۶۳، ص ۱۷۹؛ اسناد استرآباد و دشت گرگان در دوره مشروطیت، به کوشش مصطفی نوری و اشرف سربیلو، تهران: کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰، ص ۹۳ (نامه تاجار استرآباد)

مدرسه به واسطه نداشتن بودجه در شرف انحلال قرار گرفت و مدیر آن قصد بازگشت به مازندران را داشت. در این بین مجاهدت شاهزاده محسن میرزا رئیس مالیه استرآباد و ورود حاج شیخ محمدحسین استرآبادی نماینده مجلس شورای ملی به شهر استرآباد، مدرسه را از انحلال نجات داد.^۱

مهدی فرهنگ مدیر این مدرسه، شرح دقیقتری از چگونگی شکل گیری نخستین مدرسه پایدار استرآباد ارائه می دهد. وی شش سال در مدرسه متوسطه دولتی بارفروش تحت نظارت میرزا عبدالحسین خان امیرمستخب خواهرزاده یوسف عدل فعالیت می کرد. پس از آنکه عبدالعسیر خان به نیابت حکومت استرآباد تعیین شد و در صدد تأسیس مدرسه برآمد، از او خواست برای مدیریت مدرسه راهی استرآباد شود. فرهنگ در پانزدهم بهمن ۱۲۹۹ وارد استرآباد شده و چندی بعد مدرسه «قائمیه» بنیان نهاده شد. چند ماهی نگذشت که، با احضار فرهنگ و خواهرزاده اش عبدالحسین خان به تهران در تابستان ۱۳۰۰، اوضاع دگرگون شد. عده ای از اهالی به خاطر ضدیت با قائم مقام اصرار داشتند که نام مدرسه «قائمیه» تغییر یابد. در این بین آنچه که موجبات انحلال مدرسه را فراهم می آورد، نداشتن بودجه کافی بود.^۲ آگاهی از این بود وجه در خزانه دولت باعث شد که مقامات محلی چشم امید به کمک مرکز نداشته باشند و برای رهایی از انحلال مدرسه، کمیسیونی به نام مدرسه تشکیل دهند، که اولین جلسه آن در هفتم مرداد ۱۳۰۰ برگزار شد.^۳ این کمیسیون با مجاهدت شاهزاده محسن میرزا رئیس مالیه استرآباد و اعتصام الممالک کفیل حکومت شهر به نام «انجمن معارف استرآباد» تحت ریاست میرزا شکرالله خان معاون کارگذاری استرآباد و عضویت عده ای از اهالی تشکیل شد. مقارن همین اوقات، یعنی اواخر تابستان ۱۳۰۰ شمسی، شیخ محمدحسین استرآبادی نماینده مردم آن سامان در مجلس شورای ملی وارد شهر شد. تلاش های اولیه او برای

۱. اسناد استرآباد و دشت گرگان در دوره مشروطیت، ص ۹۳

۲. سند شماره ۱

۳. سند شماره ۲

تأمین بودجه به جایی نرسید، در نتیجه مدیر مدرسه آقای مهدی فرهنگ تصمیم به عزیمت گرفت. اگرچه همواره عده‌ای از مغرضین در صدد فراهم آوردن زمینه انحلال مدرسه بودند، اما چندی نگذشت که اقدامات شیخ محمدحسین در تأمین بودجه کارساز شد.^۱ در خلال همین ایام وزارت معارف با تغییر نام مدرسه «قائمیه» استرآباد به مدرسه «سعادت» موافقت کرد.^۲

در پاییز ۱۳۰۰، امیراعظم حکمران جدید استرآباد، اگرچه ابتدا درصدد تأمین بودجه مدرسه مزبور برآمد،^۳ اما دیری نگذشت که احتمالاً تحت تأثیر مخالفان تأسیس مدرسه مزبور، نای عدلیت را با مهدی فرهنگ گذاشت. این مخالفت تا حدی پیش رفت که نزدیک بود «امیر» به توقیف فرهنگ داده شود.^۴ ناملایمتی‌هایی از این دست و فقدان بودجه کافی در کنار سیدن فصل سرما و لزوم تهیه سوخت، کار را برای متولیان مدرسه سخت کرد. انشائی که موجب گشایش در کار فرهنگ شد، برکناری امیراعظم و سپردن زمام امور حکومت استرآباد به عباس خان میربنج بود.^۵ در خلال این اتفاقات مدیر مدرسه «سعادت» موفق شد امتحان نیمه سال را برگزار کند و علاوه بر آن، به درخواست مردم اطراف شهر استرآباد یعنی بنادرگز و سرخانکلاته مبنی بر تشکیل مدرسه پاسخ مثبت بدهد. فرهنگ در ۸ اسفند ۱۳۰۰ می‌نویسد: «... بلادرنگ دو معلم از جهت آن دو ناحیه معین و اعزام داشتم. اینک در آن در نقطه مدرسه دایر و اهالی مشغول استفاده می‌باشند.»^۶ از این پس مدرسه «سعادت» ره به پیشرفت نهاد؛ از تهیه

۱. سند شماره ۹.

۲. سند شماره ۴ و نیز بنگرید به مخابرات استرآباد، ج ۲، ص ۷۸۷.

۳. سند شماره ۶.

۴. سند شماره ۱۲.

۵. سند شماره ۲۰.

۶. سند شماره ۱۷.

کتاب لازم و تغییر مکان مدرسه به محیطی امن‌تر یعنی مدرسه «دارالشفا» گرفته، تا تخصیص وجهی از عواید گمرکی استرآباد به این مدرسه و تهیه اثاثیه مورد نیاز.^۱

مهدی فرهنگ در اواخر سال ۱۳۰۱ به مدیریت «مدرسه ملی نادری» بندرگز منصوب شد و مدیریت مدرسه سعادت و ریاست اداره معارف استرآباد بر عهده شیخ محمد سعدی نهاده شد. با وجود کاستی‌ها، در خلال این ایام علاوه بر «مدرسه سعادت» استرآباد و «مدرسه ملی نادری» بندرگز، مدارس چون «مدرسه حیدریه» سرخانلات، «دبستان رسولی»، «دبستان کریمیه» و «دبستان سلیمانی» در ولایت استرآباد شروع به کار کردند.^۲ و قبل از آنکه نخستین گروه فارغ‌التحصیلان شش ساله ابتدایی در خرداد ۱۳۰۲ به اخذ گواهی‌نامه شوند - چنان که در «سالنامه فرهنگ گرگان» ذکر شده است - دست کم میرزا علی اکبر فرزند حاجی یوسف در مهرماه ۱۳۰۳ موفق به اخذ گواهی‌نامه فوق شده بود.

در کنار مدارس پیش گفته، در سال ۱۳۰۲ حسین فهمی‌زاده در گمیش‌تپه مدرسه‌ای تأسیس کرد.^۳ در خلال سال‌های پس از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ و پس از شکل‌گیری جمهوری ترکمنستان شوروی، گزارش‌های فراوانی مبنی بر دخالت و تحریکات روس‌ها در ترکمن صحرای ایران برای الحاق آن به ترکمنستان شوروی به مقامات کشور مخایره می‌شد. حسن فهمی‌زاده از اتباع دولت ترکیه بود که تلاش دوانی جهت مطلع ساختن ماموران ایرانی از اوضاع ترکمن صحرا انجام داده بود، اما در خلال حوادث این دوره به دست ترکمن‌های شورشی کشته شد.^۴

۱. اسناد شماره ۲۵ و ۲۲ و ۲۰ و ۱۸

۲. سند شماره ۲۸

۳. سالنامه فرهنگ گرگان، صص ۱۶ و ۱۵

۴. سند شماره ۳۱

۵. سند شماره ۳۳: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۶۵۱۰۰

۶. مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۶۵۱۴۱